

आत्मधर्म

वर्ष १८

सर्वांग अंक ब्रह्मचर्य अंक

Version History

Version Number	Date	Changes
001	Apr 2004	First electronic version.

બ્રહ્મચર્ય અંક

શ્રી પદ્મનંદિ આચાર્યે પદ્મનંદિ પંચવિંશતિકાના બ્રહ્મચર્યરક્ષાવર્ત્યધિકારઃ
ગાથા ૨ જી પાને ૩૩૩, માં કહ્યું છે.

બ્રહ્મચારી કૌન હોસક્તા હૈ ઇસબાતકો આચાર્ય વર દિખાતે હૈ:—
આત્મા બ્રહ્મવિવિક્તબોધનિલયો યત્ત્ર ચર્ય પરં
સ્વાંગાસંગવિવર્જિતૈકમનસસ્તદબ્રહ્મચર્ય મુનેઃ। એવં સત્યવલાઃ સ્વમાતૃ ભગિની
પુત્રીસમાઃ પ્રેક્ષતે વૃદ્ધાઘ્યા વિજિતેન્દ્રિયો યદિ તદા સ બ્રહ્મચારી ભવેન્।

અર્થ:— શરીર પ્રત્યે આસક્તિથી 'રહિત જેમનું મન છે અર્થાત્ જે મુનિના
મનમાં શરીર સંબંધી જરા પણ આસક્તિ નથી એવા મુનિનો સમસ્ત પદાર્થોથી
ભિન્ન તથા જ્ઞાનસ્વરૂપ આત્મા છે તે જ બ્રહ્મ છે, અને તે બ્રહ્મમાં ચર્યા અર્થાત્
એકાગ્રતા છે તે બ્રહ્મચર્ય છે. આવું બ્રહ્મચર્ય હોતાં વૃદ્ધ આદિ સ્ત્રીઓને પોતાની
માતા, બેન, પુત્રી સમાન જે દેખે છે તે વ્યવહારે બ્રહ્મચારી છે.

મહાવીરના બોધને પાત્ર કોણ ?

બ્રહ્મવૃત્તમાં પ્રીતિમાન (શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજી)

મહા સૌંદર્યથી ભરેલી દેવાંગનાના કીડાવિલાસ નિરીક્ષણ કરતા છતાં
જેના અંતઃકરણમાં કામથી વિશેષ વિશેષ વિરાગ છૂટે છે, તેને ધન્ય છે, તેને
ત્રિકાળ નમસ્કાર હો !

(શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજી)

બ્રહ્મચર્ય ધર્મ ઉપરના વ્યાખ્યાનમાંથી સાર

[ભાદરવા સુદ ૧૪ મંગળવાર તા. ૧૮-૯-૫૬]

આ બ્રહ્મચર્યનો દિવસ છે. દસ લક્ષણી પર્વના દસે દિવસોમાં ઊજવાતા દસ ધર્મો ચારિત્રના પ્રકાર છે. આત્મા જ્ઞાન અને આનંદનો પિંડ છે, તેની દૈષ્ટિ થતાં નિમિત્ત અને સંયોગની ઉપેક્ષા થઈ જાય, અને આનંદની પ્રગટતા થાય, તે સમ્યગ્દર્શન અને સમ્યગ્જ્ઞાન સહિત સમ્યક્ ચારિત્ર છે. આત્મસ્થિરતાને ચારિત્ર કહે છે. તે મોક્ષનું કારણ છે, પૂર્ણ પરમાનંદ દશાનું કારણ છે. દસમો ધર્મ બ્રહ્મચર્યનો છે. બ્રહ્મ એટલે આત્મા, ચર્ય એટલે ચરવું. આત્મામાં ચરવું-રમવું-લીનતા કરવી, તે બ્રહ્મચર્ય છે, આત્મા શરીર, કર્મ આદિના રજકણોથી જુદો છે, વિકાર વિકૃત સ્વરૂપ છે, આત્માનો મૂળ સ્વભાવ જ્ઞાન અને આનંદ છે. તેવા આત્મામાં સ્થિરતા કરવી તે બ્રહ્મચર્ય છે. તે વસ્તુસ્વભાવ છે. કાયા વડે બ્રહ્મચર્ય પાળતાં જે શુભરાગ થાય, તે પુણ્યનું કારણ છે. અંશી સ્વભાવમાં અંશને વાળી શાંતિની એકાગ્રતા પ્રગટે, તે બ્રહ્મચર્ય છે, તે ધર્મ છે. આત્મભાન પૂર્વક બ્રહ્મચર્યનો શુભ રાગ આવે તે વ્યવહાર બ્રહ્મચર્ય છે, તે પુણ્યબંધનું કારણ છે.

ચર્યા ઉપરથી

સ્તવનમાલા પહેલી આવૃત્તિ પાનું ૧૬૯ શ્રી. વાસુ પૂજ્ય ભગવાનના સ્તવનમાં દસ ધર્મોમાંથી નવ ધર્મના નામ ને સ્વરૂપ જણાવીને દસમા બ્રહ્મચર્ય ધર્મ માટે નીચે પ્રમાણે કહ્યું છે.

“સુ વસ્તુ સ્વભાવ કરૌ પઢિયાન, કરૌ નિજ આતમ ધ્યાન મહાન” અહીં દસમા ધર્મને બ્રહ્મચર્ય ધર્મ નામ નહીં આપતાં વસ્તુનો સ્વભાવ કહ્યો. વસ્તુ કહેતાં આત્મા અથવા બ્રહ્મ છે તેમાં રહેવું-ચરવું તે આત્માનો સ્વભાવ છે. માટે વસ્તુસ્વભાવ કહ્યો અથવા બ્રહ્મચર્ય ધર્મ કહ્યો-એક જ છે.

બ્રહ્મચર્ય વિષે સુભાષિત.

(દોહરો)

નિરખીને નવયૌવના, લેશ ન વિષય નિદાન;
ગણે કાષ્ટની પૂતળી, તે ભગવાન સમાન.
આ સઘળા સંસારની, રમણી નાયક રૂપ;
એ ત્યાગી ત્યાગ્યું બધું, કેવળ શોકસ્વરૂપ.
એક વિષયને જીતતાં, જીત્યો સૌ સંસાર;
નૃપતિ જીતતાં જીતિયે, દળ પુર ને અધિકાર.
વિષય રૂપ અંકુરથી, ટળે જ્ઞાન ને ધ્યાન;

લેશ મંદિરાપાનથી, છાકે જ્યમ અજ્ઞાન.
જે નવ વાડ વિશુદ્ધથી, ધરે શિયળ સુખદાઈ;
ભવ તેનો લવ પછી રહે, તત્ત્વ વચન એ ભાઈ.

સુંદર શિયળ સુરતરૂ, મન વાણી ને દેહ;

જે નરનારી સેવશે, અનુપમ ફળ લે તેહ.

પાત્ર વિના વસ્તુ ન રહે, પાત્રે આત્મિક જ્ઞાન

પાત્ર થવા સેવો સદા, બ્રહ્મચર્ય મતિમાન.

(શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજી)

વિરલા !

વિરલા: નિશ્ચવન્તિ તત્ત્વં વિરલા: જાનન્તિ તત્ત્વત: તત્ત્વં ।

વિરલા: ભાવયન્તિ તત્ત્વં વિરલાનાં ધારણા ભવતિ ॥ ૨૭૧ ॥

તત્ત્વં કથ્યમાનં નિશ્ચલ ભાવેન ગૃહણાતિ ય: હિ ।

તત્ એવ ભાવયતિ સદા સ: અપિ ચ તત્ત્વં વિજાનાતિ ॥ ૨૮૦ ॥

જગતમાં તત્ત્વને વિરલા પુરુષો સાંભળે છે; સાંભળીને પણ તત્ત્વને યથાર્થપણે વિરલા જ જાણે છે; વળી જાણીને પણ વિરલા જ તત્ત્વની ભાવના એટલે કે વારંવાર અભ્યાસ કરે છે; અને અભ્યાસ કરીને પણ તત્ત્વની ધારણા તો વિરલાઓને જ થાય છે. (ભાવાર્થ:-) તત્ત્વનું યથાર્થ સ્વરૂપ સાંભળવું-જાણવું-ભાવવું અને ધારવું તે ઉત્તરોત્તર દુર્લભ છે. આ પંચમકાળમાં તત્ત્વને યથાર્થ કહેવાવાળા દુર્લભ છે અને ધારવાવાળા પણ દુર્લભ છે.

જે પુરુષ ગુરુઓ વડે કહેવામાં આવેલું જે તત્ત્વનું સ્વરૂપ તેને નિશ્ચલ ભાવથી ગ્રહણ કરે છે, તેમ જ અન્ય ભાવના છોડીને તેને જ નિરંતર ભાવે છે. તે પુરુષ તત્ત્વને જાણે છે.

સ્વામી કાર્તિકેયાનુપ્રેક્ષા.

વિરલા જાણેતત્ત્વને વળી સાંભળે કોઈ,

વિરલા ધ્યાવે તત્ત્વને વિરલા ધારે કોઈ. યોગસાર. ૬૬.

આ વચનામૃતનું પાલન કરો.

* આત્માનું સ્વરૂપ સમજવા માટે તેની વાત વારંવાર સાંભળતાં કંટાળો ન આવવો જોઈએ, પણ તેનો મહિમા થવો જોઈએ.

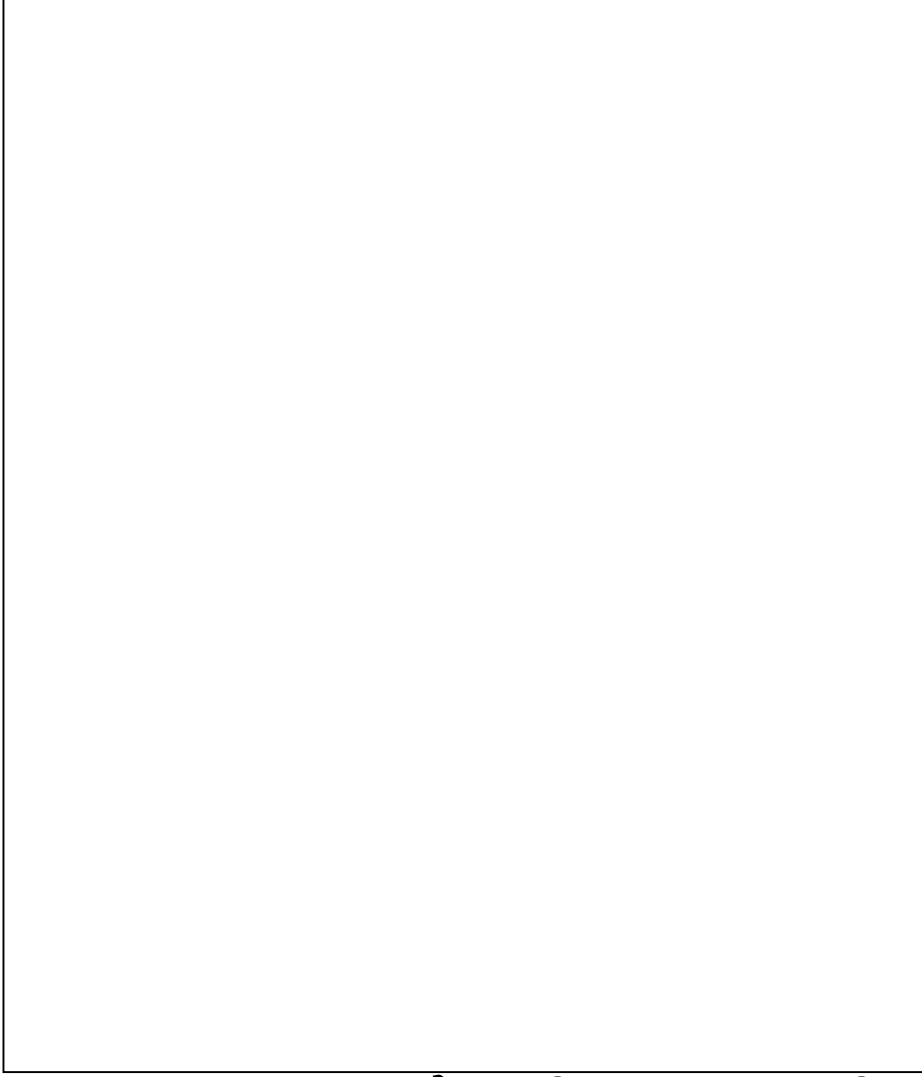
* આત્માને સમજીને તેના જ મહિમામાં એકાગ્ર થવું તે સુખનો ઉપાય છે.

* જ્ઞાની પાસે વારંવાર પ્રેમથી આત્માનું વાસ્તવિક સ્વરૂપ સાંભળવું, અને વારંવાર પરિચય કરવાથી જ આ સમજાશે-એમ વિશ્વાસ લાવવો.

* જીવ પોતાના શુદ્ધ જ્ઞાયકસ્વભાવને લક્ષમાં લ્યે, ત્યારથી તેને મોક્ષમાર્ગની શરૂઆત થાય છે.

* સૂક્ષ્મ અને યથાર્થ તત્ત્વને સમજવા માટે અત્યંત તીવ્ર અને સ પુરુષાર્થ જોઈએ.

* મિથ્યાદૈષ્ટિનો વિષય ‘પર’ છે, સમ્યગ્દૈષ્ટિનો વિષય ‘સ્વ’ છે.

પરમ પૂજ્ય સદ્ગુરુદેવ શ્રી કાનજી સ્વામી.

પરમ પૂજ્ય અધ્યાત્મયોગી સદ્ગુરુદેવ શ્રી કાનજી સ્વામી કુમાર બ્રહ્મચારી છે. તેઓશ્રી આંતરબાહ્ય બ્રહ્મ તેજે અત્યંત ઝળકી રહ્યા છે. તેમની પાવનકારી જ્ઞાન-વૈરાગ્ય ઝરતી વાણીમાં અનેક વખત બ્રહ્મચર્ય મહિમાના ગાન ગાવામાં આવે છે. તેના ફળસ્વરૂપે આજ પર્યંત અનેક સ્ત્રી-પુરુષોએ સજોડે બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરેલ છે. પણ ખાસ વિશિષ્ટતા તો એ છે કે કેટલાક કુમાર તથા કુમારીઓએ પણ તેમની પાસે આજીવન બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધેલ છે. સં. ૨૦૧૨ ના ભાદરવા સુદ ૫ રવિવાર તા. ૯-૯-૫૬ ના દિને પરમ પૂજ્ય શ્રી સદ્ગુરુદેવ સમીપે ચૌદ કુમારી બહેનોએ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી છે. જૈન જગતમાં આવો શુભ પ્રસંગ ખરેખર વિરલ ગણાય. એ સર્વનું મૂળ પૂજ્ય સદ્ગુરુદેવશ્રી જ છે.

તેમનો પ્રભાવના ઉદય સદા જયવંત વર્તો !

તેમનું બ્રહ્મ તેજ જગતના મોહાંધકારને નષ્ટ કરો,

અને

અનેક ભવ્ય જીવોના જીવનપંથને ઉજાળ્યા કરો !

પૂજ્ય ગુરુદેવ તથા બ્રહ્મચારી ભાઈઓ

(૧) કુમાર બ્રહ્મચારી ભાઈ ગુલાબચંદ આણંદજી-રહેવાસી લાખણકા, હાલ સોનગઢ, ઉંમર વરસ ૪૫ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા સંવત ૧૯૯૫.

(૨) કુમાર બ્રહ્મચારી ભાઈ હરિલાલ અમૃતલાલ મેતા-ઉંમર વરસ ૩૨ રહેવાસી મોરબી, હાલ સોનગઢ. બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા સંવત ૨૦૦૩.

(૩) કુમાર બ્રહ્મચારી ભાઈ ચંદુલાલ ખીમચંદ ઝોબાળિયા, ઉંમર વરસ ૩૨ રહેવાસી નાગનેશ, હાલ સોનગઢ. બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા સંવત ૨૦૦૨.

(૪) કુમાર બ્રહ્મચારી ભાઈ અમૃતલાલ નથુભાઈ મેતા ઉંમર વરસ ૩૪ રહેવાસી જામનગર હાલ સોનગઢ. બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા સંવત ૨૦૦૩.

આ ચારે બ્રહ્મચારી ભાઈઓ વૈરાગ્યવંત છે. તેઓ અત્રે કાયમ રહીને પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના સત્સમાગમમાં ઘણા વર્ષોથી રહે છે, અને તેમનાં પ્રવચનો સાંભળે છે, જિનેન્દ્ર ભગવાનનાં દર્શન-પૂજન-ભક્તિ કરે છે, અષ્ટ મૂળ ગુણનું પાલન કરે છે, રાત્રિ ભોજન કરતા નથી, કંદમૂળ આદિનો ત્યાગ છે, યથાશક્તિ ઉપવાસાદિ તપ કરે છે. તેઓએ સમયસાર, પ્રવચનસાર, નિયમસાર, પંચાસ્તિકાય, પંચાધ્યાયી, સ્વામી કાર્તિકેય અનુપ્રેક્ષા, તત્ત્વાર્થસૂત્રજી, મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશક, દ્રવ્યસંગ્રહ, છ ઢાળા, જૈન સિદ્ધાંત પ્રવેશિકા, સમાધિતંત્ર, ઈષ્ટ ઉપદેશ, પરમાત્મ પ્રકાશ, ચિદ્દેવિલાસ, અધ્યાત્મ પંચસંગ્રહ, રત્નકરણ શ્રાવકાચાર, પુરુષાર્થ સિદ્ધિ ઉપાય, આત્માનુશાસન, ગોમ્મટસાર, ષટ્પંડ આગમના કેટલાક ભાગો, સર્વાર્થસિદ્ધિ વગેરે શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યો છે, ચાર કુમાર બ્રહ્મચારી ભાઈઓ ઉપરાંત પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી પાસે નીચેના ભાઈઓએ આજીવન બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી.

(૧) બ્ર. ભાઈ વ્રજલાલ ગીરધરલાલ શાહ વઢવાણ શહેર ઉંમર વર્ષ ૨૮ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા સં. ૨૦૦૭

(૨) બ્ર. ભાઈ ધીરજલાલ ભગવાનજી રાજકોટ ઉંમર વર્ષ ૨૯ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા સં. ૨૦૧૦.

તેઓ બંને કુમાર બ્રહ્મચારી છે, વૈરાગ્યવંત છે, અને પુ. ગુરુદેવશ્રીના સત્સમાગમ અર્થે વારંવાર સોનગઢ આવે છે. તેઓએ યથાશક્તિ સત્ શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યો છે તેમ જ કરે છે.

બ્રહ્મચર્ય અંક

ચૌદ કુમારિકા બેનોએ અંગીકાર કરેલ આજીવન બ્રહ્મચર્ય

ભારતની આ પુણ્ય ધરા પર જ્યારે શ્રી કહાન કુંવરનો જન્મ થયો, ત્યારે કોને ખબર હતી કે તેમના જીવન દરમ્યાન સંસારમાં નવું પરિવર્તન-નવી ક્રાંતિ-નવી ચેતના ઉત્પન્ન થશે ! પણ એ તો ખૂબ પ્રસિદ્ધ વાત છે કે તેમના જન્મે અજ્ઞાન અંધકાર નષ્ટ કરી, અનેક ભવ્ય જીવોના અંતરમાં સમ્યગ્જ્ઞાનનો દિવ્ય પ્રકાશ પ્રસારિત કર્યો છે, અને તેમના ઉજ્જવલ-અત્યુજ્જવલ જીવનના કારણે અને તેમના ચમકતા જ્ઞાનસૂર્યના પ્રકાશે અનેક મુમુક્ષુ હૈયામાં નવી ચેતના પ્રગટાવી છે. તેનું એક જવલંત ઉદાહરણ છે-ચૌદ કુમારિકા બેનોની આજીવન બ્રહ્મચારી રહેવાની પ્રતિજ્ઞા.

પરમ પાવન, કુમાર બ્રહ્મચારી, જ્ઞાન-વૈરાગ્યમય મંગલ આત્મજીવનજીવી, યુગનિર્માતા, પરમ પૂજ્ય સદ્ગુરુદેવશ્રીની પુરુષાર્થપ્રેરક, આત્મકલ્યાણકારી, વીતરાગી સંદેશો આપતી વાણીનું દીર્ઘકાળ સુધી અમૃતપાન કર્યા પછી, તેમ જ પૂજ્ય ભગવતી બેનશ્રી ચંપાબેન તથા પૂજ્ય ભગવતી બેન શાંતાબેનની શીતળ છાયામાં રહી, લાંબો વખત તત્ત્વજ્ઞાનનો અભ્યાસ કર્યા પછી એકી સાથે ચૌદ કુમારિકા બેનોએ આજીવન બ્રહ્મચર્યની પ્રતિજ્ઞા પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી પાસે ભાદરવા સુદ ૫ તા. ૯-૯-૫૬ રવિવારના શુભ દિને અંગીકાર કરી છે. આ અગાઉ સંવત ૨૦૦૫ના કારતક સુદ ૧૩ ના રોજ છ કુમારિકા બેનોએ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી સમીપે જીવનભર બ્રહ્મચર્ય પાળવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી. સુવર્ણપુરીની અનેક બાબતો અનોખી છે-વિશિષ્ટતાવાળી છે, તેમ જૈન જગતમાં બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરવાનો આવો મંગલકારી પ્રસંગ ખરેખર વિરલ અને ગૌરવ લેવા યોગ્ય ગણાય. કુમારી બેનોની આજીવન બ્રહ્મચર્યપાલનની પ્રતિજ્ઞાના મહા સ્તુત્ય પ્રયાસ માટે તેમને અનેક ધન્યવાદ ઘટે છે. તેમની હિંમત ખરેખર પ્રશંસાપાત્ર અને અનુકરણીય છે. તે બેનોનો હેતુ તત્ત્વજ્ઞાનના અભ્યાસ પૂર્વક આત્મહિત સાધવાનો છે. તે હેતુ તેમના બ્રહ્મચર્યને વિશિષ્ટપણે શોભાવે છે. તેમની આ ભાવનામાં તેઓ પૂર્ણપણે સફળતા પ્રાપ્ત કરો, અને જ્ઞાન-વૈરાગ્ય પૂર્વક સદ્ધર્મની પ્રભાવનામાં વૃદ્ધિ કરો, એ અમારી આંતરિક અભિલાષા છે.

આ પ્રસંગ જોઈને તો અનેક મુમુક્ષુ હૈયાં અત્યાનંદથી નાચી ઊઠયાં છે, અને ‘ધર્મ કાળ અહો વર્તે!’ એવો અંતરનાદ ગૂંજી રહ્યો છે.

આ બધાનું મૂળ કારણ પૂજ્ય સદ્ગુરુદેવશ્રી જ છે. મુમુક્ષુઓનું એ મહાન સદ્ભાગ્ય છે કે આ કાળે પણ તેમના દ્વારા તીર્થંકર પરમાત્માના દિવ્ય ધ્વનિનું રહસ્ય સમજી શકાય છે, અધ્યાત્મ વિદ્યાનો પ્રચાર અને પ્રસાર અત્યંત વેગપૂર્વક થઈ રહ્યો છે, અને નિરંતર વૃદ્ધિ પામી રહ્યો છે, નિશ્ચય-વ્યવહારની સંધિ પૂર્વકનો, પરથી ભિન્ન અને સ્વથી અભિન્ન આત્માનો યથાર્થ ઉપદેશ સુણવા મળે છે, અને એ રીતે ભરતક્ષેત્રમાં વર્તમાન કાળે તીર્થંકર દેવના વિરહા ભૂલી શકાય છે. વળી તેઓશ્રીનું બ્રહ્મચારીપણું અનેક મુમુક્ષુ ભાઈબેનોના બ્રહ્મચર્ય પાલનમાં નિમિત્તભૂત થયું છે, અને પ્રેરણા આપી રહ્યું છે.

પૂજ્ય સદ્ગુરુદેવશ્રી તો કહે છે કે આવું બ્રહ્મચર્ય પાલન તે શુભભાવ છે, ધર્મ નથી. પ્રતિજ્ઞા લેનાર બેનો પણ એ વાત બરાબર સમજે છે. આમ છતાં એવો શુભભાવ તત્ત્વજ્ઞાનના જિજ્ઞાસુ જીવોને પૂર્ણ શુદ્ધતાની પ્રાપ્તિ ન થઈ હોય ત્યાંસુધી ભૂમિકા અનુસાર આવ્યા વગર રહેતો નથી; પણ તે ધર્મ નથી, તેમ જ ધર્મમાં સહાયકારી પણ નથી.

ખરેખર તો સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રનું ઐક્ય જ મોક્ષમાર્ગ છે. બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા લેનાર બેનોની પણ તે માટેના પુરુષાર્થની ભાવના છે, તેમની તે ભાવના પરિપૂર્ણ હો, અને સંપૂર્ણ શુદ્ધિની પ્રાપ્તિ હો-એવી ભાવના ભાવીએ છીએ.

॥ ૐ ॥

શ્રી સદ્ગુરુદેવાય નમઃ

(સોનગઢ, ભાદરવા સુદ ૫ રવિવાર તા. ૯-૯-૫૬)

ગૌરવ લેવા યોગ્ય જૈન ઇતિહાસનો વિરલ પ્રસંગ.

પરમ પૂજ્ય શ્રી સદ્ગુરુદેવનો પ્રભાવના ઉદય નિરંતર વૃદ્ધિ પામી રહ્યો છે. તેમના સત્સમાગમ માટે ઘણા મુમુક્ષુ ભાઈઓ તેમ જ બહેનો સોનગઢમાં કાયમ વસી રહ્યા છે, અને અનેક મુમુક્ષુઓ બહાર ગામથી આવતા રહે છે. તેઓ યથાશક્તિ-યથામતિ તત્ત્વનું સ્વરૂપ સમજવા પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. પૂજ્ય ગુરુદેવના ઉપદેશામૃતનું પાન કરનાર અનેક ભવ્યોમાંથી છ કુમારી બહેનોએ જીવનભર બ્રહ્મચર્ય પાળવાની પ્રતિજ્ઞા સંવત ૨૦૦૫ ના કારતક સુદ ૧૩ના રોજ લીધી હતી. આ વર્ષના એટલે કે સંવત ૨૦૧૨ ના ભાદરવા સુદ ૫ રવિવારે ઉત્તમ ક્ષમાધર્મના દિવસે તા. ૯-૯-૫૬ ના રોજ બીજી ચૌદ કુમારિકા બહેનોએ પૂજ્ય ગુરુદેવ સમક્ષ જીવનભર બ્રહ્મચર્ય પાળવાની પ્રતિજ્ઞા કરી છે. જૈન ઇતિહાસનો આ એક ગૌરવ લેવા યોગ્ય વિરલ પ્રસંગ છે. ચૌદે બહેનો બાલ કુમારિકા છે, નાની ઉંમરનાં છે, ખાનદાન કુટુંબનાં છે. પુણ્યનો આવો યોગ હોવા છતાં, તેમણે પોતાનાં માબાપને પોતાનાં લગ્ન કરવાની ના પાડી, અને સમજણ પૂર્વક વૈરાગ્ય લાવી પોતાના આત્મકલ્યાણની ભાવનાની દૃઢતા માટે આજીવન બ્રહ્મચર્ય પાળવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી, તે માટે તેમને ઘણા ધન્યવાદ ઘટે છે.

આ ચૌદ બહેનોમાંથી આઠ બહેનો અત્રેના ગોગીદેવી શ્રાવિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં રહે છે, અને છ બહેનો પોતાનાં માબાપ કે વાલીઓ સાથે સોનગઢમાં કાયમ રહે છે.

આશ્રમમાં રહેતી આઠ બ્રહ્મચારી બહેનોનાં નામ:-

- (૧) લલિતા બેન ઉંમર વરસ ૨૬ (શ્રી ધરમશી હરજીવન મણીઆરનાં સુપુત્રી-વઢવાણ)
- (૨) જસવંતીબેન ઉંમર વરસ ૨૬ (શ્રી હીરાચંદ ત્રીભોવનદાસ દામાણીનાં સુપુત્રી-સોનગઢ)
- (૩) ચંદ્રાબેન ઉ-વ ૨૬ (શ્રી છોટાલાલ ડામરદાસનાં સુપુત્રી-ધ્રાંગધ્રા)
- (૪) પુષ્પાબેન ઉ-વ ૨૪ (શ્રી છોટાલાલ ડામરદાસનાં સુપુત્રી-ધ્રાંગધ્રા)
- (૫) પદ્માબેન ઉ-વ-૨૫ (શ્રી કેશવલાલ મહીજીભાઈ શાહના સુપુત્રી-બોરસદ)
- (૬) ઇન્દુબેન ઉ-વ-૨૨ (શ્રી ચીમનલાલ ભાઈલાલ ડેલીવાળાનાં સુપુત્રી-બરવાળા)
- (૭) સુશીલાબેન ઉ-વ-૨૨ (શ્રી જગજીવન ચતુરભાઈ શાહનાં સુપુત્રી-સુરેન્દ્રનગર)
- (૮) ઉષાબેન ઉ-વ-૧૮ (શ્રી જગજીવન બાઉચંદ દોશી ના સુપુત્રી-સાવરકુંડલા)

પોતાના વાલી સાથે સોનગઢ કાયમ રહેતી બ્રહ્મચારી બેનોનાં નામ

- (૯) સુશીલાબેન ઉ-વ-૨૨ (શ્રી શાંતિલાલ ગિરધરલાલ શાહનાં સુપુત્રી-જોડીઆ)
- (૧૦) ચંદ્રપ્રભાબેન ઉ-વ-૨૩ (શ્રી રતિલાલ પોપટલાલના સુપુત્રી-જામનગર)
- (૧૧) જસવંતીબેન ઉ-વ-૨૧ (શ્રી રતિલાલ પોપટલાલનાં સુપુત્રી-જામનગર)
- (૧૨) ભાનુમતીબેન ઉ-વ-૨૧ (શ્રી ખીમચંદ જેઠાલાલ શેઠનાં સુપુત્રી-રાજકોટ)
- (૧૩) જસવંતીબેન ઉ-વ-૨૧ (શ્રી હિંમતલાલ છોટાલાલ ઝોબાળિયાના સુપુત્રી-નાગનેશ)
- (૧૪) વસંતબેન ઉ-વ-૨૧ (શ્રી શીવલાલ ત્રીભોવનદાસ જમશેદપુરવાળાનાં સુપુત્રી)

આ કુમારી બેનો વૈરાગ્યવંત છે. તેમાંની ઘણી બેનો તો છેલ્લાં છ સાત વર્ષ થયાં અત્રે કાયમ રહીને પૂ. ગુરુદેવનાં પ્રવચનો સાંભળે છે, અને શાસ્ત્ર અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. પૂજ્ય ભગવતી બેનોની શીતલ છત્રછાયા નીચે તેમજ તેમની માતા સમાન વાત્સલ્ય ભરી દેખરેખ નીચે તેઓ ધાર્મિક સંસ્કાર લઈ રહ્યા છે. તેમાંની ઘણી બેનોએ જૈન સિદ્ધાંત પ્રવેશિકા, છ ઢાળા, દ્રવ્ય સંગ્રહ, તત્ત્વાર્થસૂત્રજી, મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશક, સમાધિતંત્ર ઇષ્ટ ઉપદેશ, સમયસાર, પ્રવચનસાર, નિયમસાર, પંચાસ્તિકાય, અનુભવ પ્રકાશ, પંચાધ્યાયી, સ્વામી કાર્તિકેય અનુપ્રેક્ષા વગેરે સત્શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યો છે, અને કરી રહ્યા છે. તેઓનો નિત્ય કાર્યક્રમ - પૂજ્ય ગુરુદેવનાં વ્યાખ્યાનોનું શ્રવણ, જિનેન્દ્ર ભગવાનની ભક્તિ-પૂજા, પૂજ્ય બેનોનું રાત્રિ વાંચન શ્રવણ વગેરે છે. તેઓ અષ્ટ મૂળ ગુણનું પાલન કરે છે, રાત્રિ ભોજન કરતા નથી, કંદમૂળ આદિનો ત્યાગ છે. યથાશક્તિ ઉપવાસાદિ તપ કરે છે. તેઓ સ્વયં પ્રેરણાથી પ્રેરિત થઈને બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા

લેવા માટે તૈયાર થયેલ હતાં. બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લેનાર કુમારી બેનોના વાલીઓ પ્રથમ પૂજ્ય ગુરુદેવ પાસે ગયા હતા, અને બેનોને બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા આપવા વિનંતિ કરી હતી, અને બેનો પ્રતિજ્ઞા લ્યે તેમાં તેઓ સંમત છે એમ જાહેર કર્યું હતું.

બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા દિવસ ઘણા ઉત્સાહ પૂર્વક ઉજવાયો હતો. કુમારિકા બેનો નાની ઉંમરમાં બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લેતી હોવાથી આજે મુમુક્ષુઓમાં અનેરો ઉત્સાહ દેખાતો હતો, બહારગામથી ૧૨૦૦ લગભગ મુમુક્ષુભાઈઓ તથા બેનો આ પ્રસંગે પધાર્યા હતા. આજે બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરવાનો દિવસ હોવાથી બેનોનો આશ્રમ તેમજ બેનોના ઘરો મંડપ તથા તોરણોથી સુશોભિત કરવામાં આવ્યાં હતાં. સવારમાં ચૌદ બેનો સહિત આખા મુમુક્ષુ મંડળે દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્રનાં દર્શન કર્યાં હતાં. ત્યારપછી ચૌદે બહેનોએ મુમુક્ષુ મંડળ સહિત જિનમંદિરમાં શ્રી સીમંધર ભગવાનની તથા ઉત્તમ ક્ષમાધર્મની ભક્તિભાવ પૂર્વક પૂજા કરી હતી. ત્યારબાદ સર્વે મુમુક્ષુઓ શ્રી ગોગીદેવી બ્રહ્મચર્યાશ્રમ પાસે એકત્ર થયા હતા. ત્યાંથી વરઘોડાના રૂપમાં વાજતે ગાજતે તથા મંગલ ગીતો ગાતાં અને જિનેશ્વરદેવના જયનાદો ગજાવતા બજારમાં ફર્યા હતા. અને પછી પ્રવચન મંડપે આવ્યા હતા. અત્રેના તેમજ બહારના થઈને ૧૭૦૦ લગભગ ભાઈઓ-બેનો એકત્રિત થયા હતા. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના વ્યાખ્યાન બાદ ચૌદ કુમારી બેનો પૂજ્ય ગુરુદેવને વંદના કરી બ્રહ્મચર્ય અંગીકાર કરવા માટે ઊભાં થયાં હતાં. આ પ્રસંગે તેમના વડીલોની તથા કુટુંબી જનોની પણ હાજરી હતી. દરેક બેનના અંતરમાં ઉત્સાહ અને વૈરાગ્ય દેખાતાં હતાં. જીવનમાં બ્રહ્મચર્ય અર્થે કેસરિયાં કરવાના હોવાથી દરેક બેને કેસરી પટાવાળી સફેદ સાડી પહેરી હતી. ચૌદે બેનોનું એકી સાથે દ્વિકર જોડીને બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લેવાની તત્પરતા દર્શક આ દૃશ્ય ખરેખર વિરલ હતું.

પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવે પ્રતિજ્ઞા આપતાં સૌથી પહેલાં માંગલિક સંભળાવ્યું હતું. પછી કહ્યું હતું કે આ બેનો જીંદગી પર્યંત બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લ્યે છે. ગયા કાળમાં કુદેવ-કુગુરુ-કુશાસ્ત્ર વગેરેનાં સેવનથી જે દોષો લાગ્યા હોય તેનું પ્રાયશ્ચિત આપ્યું. પૂર્વ હિંસાદિ પાપ લાગ્યા હોય તેનો ઓરતો કરવો. સુદેવ-સુગુરુ-સુશાસ્ત્રનું શું સ્વરૂપ છે તે વિચારવું. આત્માનું સ્વરૂપ સમજવા માટે તેમજ તીવ્ર રાગ ઘટાડવા માટે બ્રહ્મચર્ય નિમિત્ત છે. આત્માની સાખે, પંચ પરમેષ્ઠીની સાખે, ચાર તીર્થની સાખે, આખી જીંદગી સુધી કાયાથી બ્રહ્મચર્ય પાળવું-એ રીતે બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા વિધિ પૂરો થયો હતો.

પૂજ્ય ગુરુદેવે આજના વ્યાખ્યાનમાં પણ કહ્યું હતું કે “આજે ચૌદ દીકરીઓ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લ્યે છે.” પંડિત શ્રી નાથુલાલજી લખે છે કે ચૌદ બેનોએ માથે મેરુ ઉપાડવા જેવું કાર્ય કર્યું છે. વીસ વીસ વરસની દીકરીઓ બ્રહ્મચર્ય લ્યે છે, તે સાંભળી જગત છક થઈ જાય. છ દીકરીઓએ ૨૦૦૫ ના કારતક સુદ ૧૩ ના રોજ પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી. ચૌદ કુમારી બેનો બહુ હિંમત કરે છે. પુરુષ કરતાં સ્ત્રીની પરાધીનતા હોય છે, છતાં તે જાતનો પુરુષાર્થ કરે છે, ને હિંમત બતાવે છે. આજે દસ લક્ષણી પર્વનો પહેલો દિવસ છે. ઉત્તમ ક્ષમા દિન છે. આજે રવિવાર છે. કુમારી બેનોનો બ્રહ્મચર્યની પ્રતિજ્ઞા લેવાનો દિવસ છે-બધી રીતે મેળ છે.

ખરેખર બ્રહ્મચર્યના પ્રસંગમાં નિવૃત્તિ હોય છે.

“નીરખીને નવયૌવના લેશ ન વિષય નિદાન

ગણે કાષ્ઠની પૂતળી તે ભગવાન સમાન.”

એ આત્મભાન સહિતની વાત છે. નીચે નરક છે, આ મનુષ્ય ક્ષેત્ર છે, ઉપર દેવલોક છે. સ્વર્ગ-પાતાળ અને મનુષ્ય એમ ત્રણે લોકનો હું જ્ઞાતાદ્રષ્ટા છું એવા ભાનવાળાને સોળસત્તર વરસની નવયૌવના સ્ત્રી દેખીને વિષયનો હેતુ થતો નથી. મારા આનંદની ખાણ મારા અંતરમાં છે એવા ભાનવાળાને વિષયમાં સુખબુદ્ધિનો ભાવ થતો નથી. આવા ભાન સહિત અશુભ રાગની ઉત્પત્તિ ન થવી તે પણ બ્રહ્મચર્ય છે.

“પાત્ર વિના વસ્તુ ન રહે, પાત્રે આત્મિક જ્ઞાન;

પાત્ર થવા સેવો સદા, બ્રહ્મચર્ય મતિમાન.”

સંયોગી ચીજમાં તીવ્રવૃત્તિવાળાને સ્વાભાવિક ચીજની ઓળખાણ નહીં થાય. જેને સંયોગી ચીજમાં વલણ રહ્યા કરે છે, તે જીવ રાગ રહિત જ્ઞાનાનંદ સ્વભાવનું ભાન કરી શકશે નહિ. શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીએ ૧૬ વરસ ને પાંચ માસની ઉંમરે આ કાવ્ય બનાવેલ છે. તેમને જ્ઞાનનો ઉઘાડ ઘણો હતો.

બ્રહ્મ એટલે સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપમાં-આનંદમાં એકાગ્રતા કરી રમવું-તે બ્રહ્મચર્ય છે. તેવા આત્મભાનવાળો મોક્ષને પાત્ર છે. અહીં મતિમાન શબ્દ વાપર્યો છે, તે સમ્યગ્જ્ઞાનીને માટે છે. વળી તેવું લક્ષ રાખીને શુભરાગ રૂપ બ્રહ્મચર્ય પાળે તે પણ સમ્યગ્જ્ઞાનને પાત્ર છે.

આત્મા એક સમયમાં પૂર્ણ આનંદ સ્વરૂપ છે, તેને ભૂલી જઈને બૈરાંથી ને પૈસા વગેરેથી આનંદ મળશે એમ માની અજ્ઞાની તેમાં રોકાઈ ગયો છે. પુણ્ય-પાપ મારું કર્તવ્ય છે, તેમ માનનાર પણ તેમાં જ રોકાઈ ગયો છે.

પ્રતિજ્ઞા આપ્યા બાદ પૂજ્ય ગુરુદેવે કહ્યું કે આ પ્રતિજ્ઞા લઈને ચૌદ દીકરીઓએ બહુ સરસ કામ કર્યું છે. આ વાતની દીકરીઓને સમજણ છે. મૂળ સ્વરૂપ શું છે, તેના લક્ષે આ વાત છે. દીકરીઓએ હિંદુસ્તાનમાં ડંકો માર્યો છે. છ દીકરીઓએ સં. ૨૦૦૫ માં બ્રહ્મચર્ય અંગીકાર કરેલ હતું, અને બીજી આ ચૌદે પ્રતિજ્ઞા લીધી, તેથી કુલે વીસ બ્રહ્મચારિણી બેનો થઈ છે. બીજાઓએ અનુકરણ કરવા જેવું છે. પચાસ પચાસ વરસની ઉંમર થવા છતાં વિષયની વૃત્તિ રોકી ન શકે, એવી વૃત્તિ આ દીકરીઓએ નાની ઉંમરમાં રોકી છે. નાની ઉંમરમાં જવાબદારી લીધી છે. દીકરીઓએ ડંકા માર્યા છે. અમોએ કોઈને કાંઈ કહ્યું નથી. બળજબરીથી કોઈને પ્રતિજ્ઞા આપતા નથી. સહજના સોદા છે. તેઓએ બહુ સારું કામ કર્યું છે. આ બેનોએ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી, તે આ બેનો (ભગવતીબેનશ્રી ચંપાબેન તથા ભગવતીબેન શાંતાબેનને) આભારી છે. બેનોની છત્રછાયામાં આ દીકરીઓનું રક્ષણ થાય, અને જ્ઞાનમાં આગળ વધે-તે બેનોનો પ્રતાપ છે. અમારે તો કોઈપણ બેન સાથે પરિચય નથી. બેનો સાથે વાતચીત કરતા નથી. બેનો (પૂજ્યભગવતી બેનો) આ બધાને જાણે, એટલે જ બાળબ્રહ્મચારી બેનો તૈયાર થઈ છે, તે બધો પ્રતાપ બેનોનો છે.

આ મંગળ પ્રસંગે શ્રી જૈન સ્વાધ્યાય મંદિર ટ્રસ્ટ અને સર્વ મુમુક્ષુ સમાજ તરફથી વિદ્વાન પંડિત ભાઈશ્રી હિંમતલાલ જેઠાલાલ શાહે ચૌદ બેનોને ધન્યવાદ આપ્યા હતા, અને તેઓ પોતાના ધ્યેયમાં આગળ વધી સફળ થાય, એવી ભાવના ભાવી હતી. આ પ્રસંગે તેમણે વિદ્વતા ભરેલું ભાષણ કર્યું જે આ અંકમાં અન્યત્ર છાપવામાં આવેલ છે.

ત્યારપછી જૈન સ્વાધ્યાય મંદિર ટ્રસ્ટના એક ટ્રસ્ટી ધર્મપ્રેમી ભાઈશ્રી પ્રેમચંદ મગનલાલે જે ભાષણ કર્યું હતું, તેનો ટુંક સાર આ પ્રમાણે છે.

ભાષણની શરૂઆતમાં ભાઈ પ્રેમચંદ મગનલાલે ચૌદે બેનોની ઓળખાણ આપી હતી. પછી કહ્યું હતું કે આ પ્રસંગ વ્યવહાર દૈનિકે અસાધારણ છે. જેને ધર્મની ખબર નથી, જે પુણ્યને ધર્મ માને છે તેને અચંબો થાય છે કે આ કાર્ય મહાન છે. પણ પૂજ્ય ગુરુદેવ સમજાવે છે કે આત્મધર્મની પ્રાપ્તિમાં આવો બ્રહ્મચર્યનો શુભરાગ નિમિત્ત હોય છે. બ્રહ્મચારી બેનોને ઉદ્દેશીને કહ્યું હતું કે તમોએ તમારા કુટુંબને ઉજાળ્યું છે, તમારા ધ્યેયમાં આગળ વધ્યા છો, અને હજી પણ તેમાં વિશેષ વૃદ્ધિ કરો, એવા અમારા આશીર્વાદ છે.

જૈન સ્વાધ્યાય મંદિર ટ્રસ્ટના પ્રમુખ મુરબ્બી શ્રી રામજીભાઈએ કહ્યું કે ચૌદ દીકરીઓએ હિંદુસ્તાનમાં ડંકો વગાડ્યો છે.

ચૌદ બેનો આશ્રમમાં પૂજ્ય ભગવતી બેનોનો વિનય કરવા ગઈ હતી, ત્યાં બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી બાદ પૂજ્ય ભગવતી બેનોએ તેમને શિખામણ આપતાં કહ્યું “દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્ર પ્રત્યે ભક્તિ વધારજો. આત્મહિતના હેતુએ જીવન ગાળજો, બધી પરસ્પર બેનો તરીકે વર્તજો, ભક્તિભાવથી રહેજો કષાયની મંદતા કરીને રહેવું, સાદાઈથી રહેવું-એમાં શાસનની શોભા છે. સ્વાધ્યાય કરવો, મનન કરવું, રુચિ વધારવી. પૂજ્ય ગુરુદેવ કહે છે કે આત્માનું કલ્યાણ કેમ થાય ? તેનો વિચાર કરવો બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞાથી નિવૃત્તિ મળે છે. એમ પૂજ્ય ગુરુદેવ વારંવાર કહે છે, માટે સ્વાધ્યાય કરવા નિવૃત્તિ લેવી. આમ તમારે તમારા જીવનનું કલ્યાણ કરવું.”

શ્રી જૈન સ્વાધ્યાય મંદિર ટ્રસ્ટ તરફથી બ્રહ્મચર્યની પ્રતિજ્ઞા લેનાર દરેક બહેનને એક એક ચાંદીનો પ્યાલો તથા એક એક સારી ભેટ આપવામાં આવેલ હતાં. બપોરે જિન મંદિરમાં ભક્તિ ઘણાજ ઉત્સાહ પૂર્વક થઈ હતી.

એક તુમ્હી આધાર હો જગમેં, અય મેરે ભગવાન

કિ તુમસા ઓર નહીં બલવાન.

સમ્હલ ન પાયા, ગોતે ખાયા, તુમ બિન હો હૈરાન

કિ તુમસા ઓર નહીં ગુણવાન.

* * * *

સહજ સ્વભાવ ભાવ અપનાઉં પર પરિણતિસે ચિત્ત હટાઉં,

પુની પુની જગમેં જન્મ ન પાઉં, સિદ્ધ સમાન સ્વયં બન જાઉં

ચિદાનંદ ચૈતન્ય પ્રભુકા હૈ સોભાગ્ય પ્રધાન.....

કિ તુમસા ઓર નહીં ભગવાન.

સાંજે ચૌદે બેનોએ શ્રી જિનેન્દ્રદેવની ઘણી ભક્તિ

સોનગઢમાં શ્રી જિનમંદિરમાં બિરાજમાન શ્રી વીતરાગી પ્રતિમાઓ.

સોનગઢમાં શ્રી દિગંબર જિનમંદિરમાં આ વીતરાગી પ્રતિમાની પંચકલ્યાણક પૂર્વક પ્રતિષ્ઠા સંવત્ ૧૯૯૭ માં થઈ હતી. મૂળ નાયક શ્રી સીમંધર ભગવાન છે. ડાબી બાજુ શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન છે. જમણી બાજુ શ્રી પ્રજ્ઞપ્રભુ ભગવાન છે. આ પ્રતિમાઓ ઘણી સુંદર ભાવવાહિની તેમ જ ઉપશમ રસથી ભરપૂર દેખાય છે.

પ્રસન્ન હો સીમંધરનાથ ! આપ હી વિશુદ્ધ હો !
કરો વિશુદ્ધ મોહિ નાથ, અનંતજ્ઞાન બુદ્ધ હો !

* * *

જુ ઓર ચાહ નાહિં મોહિ સિદ્ધપદ દીજિયે,
જુ આપ હો કલ્યાણરૂપ મો કલ્યાણ કીજિયે.

શ્રી જિનમાદરમા ચાદ કુમારા બના મડળ સાહત પૂજન કર છ.

બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરવાના દિવસે એટલે કે ભાદરવા સુદ ૫ રવિવારે સવારે ચૌદ કુમારિકા બહેનોએ શ્રી જિનેન્દ્ર ભગવાનના, શ્રીમાનસ્તંભ ભગવાનના, શ્રી સમવસરણ મંદિરમાં બિરાજમાન ભગવાનના દર્શન કરી, પૂજ્ય ગુરુદેવનાં દર્શન કર્યાં હતાં, અને પૂજ્ય ગુરુદેવની સ્તુતિ કરી હતી. ત્યારપછી નવા જિનાલયમાં શ્રી સીમંધર ભગવાનની અષ્ટપ્રકારી પૂજા કરી હતી, ને ઉત્તમ ક્ષમાધર્મની પણ પૂજા કરી હતી મંદિરમાં પૂજા ચાલુ છે, તે વખતનું આ દેશ્ય છે. પૂજ્ય ભગવતી બેનો પણ પૂજા કરી રહ્યાં છે.

ચૌદ કુમારી બેનો શ્રી જિનમંદિરમાં પૂજા કરી રહી છે. મૂળનાયક શ્રી સીમંધર ભગવાનની અષ્ટ દ્રવ્ય વડે પૂજા કરતાં નીચે મુજબ ભાવના ભાવે છે.

(૧) જલ પૂજા:- હે નિર્મળ ભગવાન ! આપ જન્મ-જરા-મૃત્યુના મેલનો નાશ કરી નિર્મળ થયા છો. જેવી રીતે જલ મળનો નાશ કરે છે, તેવી રીતે આપની જલ પૂજા કરીને મારા આત્માની પર્યાયમાં રહેલો વિકારરૂપી મળ નાશ પામો અને જન્મ જરા અને મૃત્યુ નાશ પામો-એમ ભાવના કરું છું.

(૨) ચંદન પૂજા:- હે શાંતમૂર્તિ ભગવાન ! આપ પરમ શાંત દશાને પામ્યા છો, ભવ તાપ નાશ કરી, જેવી રીતે લોકમાં ચંદન દાહના રોગ ઉપર શીતલતા કરે છે, તેમ ભવ આતાપ રૂપી રોગ મટાડવા, અને સાચી શાંતિ પ્રગટ કરવા ચંદન વડે આપની પૂજા કરું છું.

(૩) અક્ષત પૂજા:- હે અક્ષય નિધિ ભગવાન ! આપ અક્ષય પદને પામ્યા છો. જેમ ચોખાનો દાણો અખંડિત હોય છે, તેમ અખંડિત અક્ષય (મોક્ષ) પદની પ્રાપ્તિ અર્થે અક્ષતથી આપની પૂજા કરું છું.

(૪) પુષ્પ પૂજા:- હે વીતરાગી જિનેન્દ્રદેવ ! કામબાણનો નાશ કરીને આપ વીતરાગ થયા છો, તેથી મારામાં રહેલા કામ વિકારને નષ્ટ કરવા માટે પુષ્પથી આપની પૂજા કરું છું.

(૫) નૈવેદ્યપૂજા:- હે અનાહારી પરમાત્મા ! આપ અનાહારી પદ પામ્યા છો. જીવનનું સ્વરૂપ અનાહારી છે, પણ અનાદિથી ક્ષુધારૂપી રોગ લાગુ પડ્યો છે, તે નાશ કરવા માટે ને અનાહારી પદની પ્રાપ્તિ અર્થે નૈવેદ્યથી આપની પૂજા કરું છું.

(૬) દીપ પૂજા:- હે કેવળજ્ઞાની પરમાત્મા !-આપનું કેવળજ્ઞાન મોહ અન્ધકાર રહિત છે. હું પણ કેવળજ્ઞાનની ભાવના અર્થે અને મોહ અન્ધકારનો નાશ કરવા માટે દીપથી પૂજા કરું છું.

(૭) ધુપ પૂજા:- હે પરમાત્મા ! જેમ આપે ધ્યાન અગ્નિ વડે કર્મોને ભસ્મ કર્યાં છે, તેમ હું ધ્યાન અગ્નિ વડે ભાવકર્મ અને નિમિત્તરૂપે અષ્ટ દ્રવ્યકર્મરૂપી મેલ નાશ કરવા માટે ધૂપ વડે આપની પૂજા કરું છું.

(૮) ફલ પૂજા:- હે મોક્ષ સ્વરૂપ પરમાત્મા ! આપ રત્નત્રયના ફલરૂપે મોક્ષને પામ્યા છો. પરમ પવિત્ર મોક્ષ ફલની પ્રાપ્તિ અર્થે ફળથી આપની પૂજા કરું છું.

અર્ધ પૂજા-હે સીમંધરાદિ જિનેન્દ્ર ભગવંતો ! આપના ચરણ કમલની સેવા મન-વચન-કાયાથી કરું છું. હે કરુણા નિધિ ! ભવનાં દુઃખ મટાડવા આપના ચરણ પૂજું છું. અમૂલ્ય પદ (મોક્ષ પદ) પ્રાપ્ત કરવા માટે અર્ધથી આપની પૂજા કરું છું.

ત્યારપછી ઉત્તમ ક્ષમા ધર્મની અષ્ટ પ્રકારી પૂજા કરી હતી. પર પદાર્થની તથા પુણ્યની રુચિ છોડી, સ્વભાવની રુચિ કરવાથી અનંતાનુબંધીનો ક્રોધ નાશ પામે છે, ને સમ્યગ્દર્શન રૂપ જઘન્ય ક્ષમાધર્મની શરૂઆત થાય છે. ને અંતર સ્વભાવમાં વિશેષ ચારિત્ર દશા થતાં, પ્રતિકૂળ સંયોગોમાં અથવા કોઈ પ્રત્યે વૈરવૃત્તિ અથવા ક્રોધ ઉત્પન્ન થવા ન દેવો, ને ક્ષમા સાગર ભગવાન આત્મામાં સ્થિરતા કરવી, તે ઉત્તમ ક્ષમા છે. આવા ભાનવાળાને ક્ષમાનો શુભરાગ આવે, તે વ્યવહાર ક્ષમા છે. આવી ઉત્તમ ક્ષમા આભૂષણમાં સાર રૂપ છે. તે પહેરવાથી ભવ્ય જીવ ભવસાગરથી પાર ઊતરે છે. એમ ક્ષમાનું સ્વરૂપ સમજીને, ક્ષમા ધર્મની પૂજા કરી હતી, ને પોતામાં એ ધર્મ પ્રગટો એવી ભાવના ભાવી હતી.

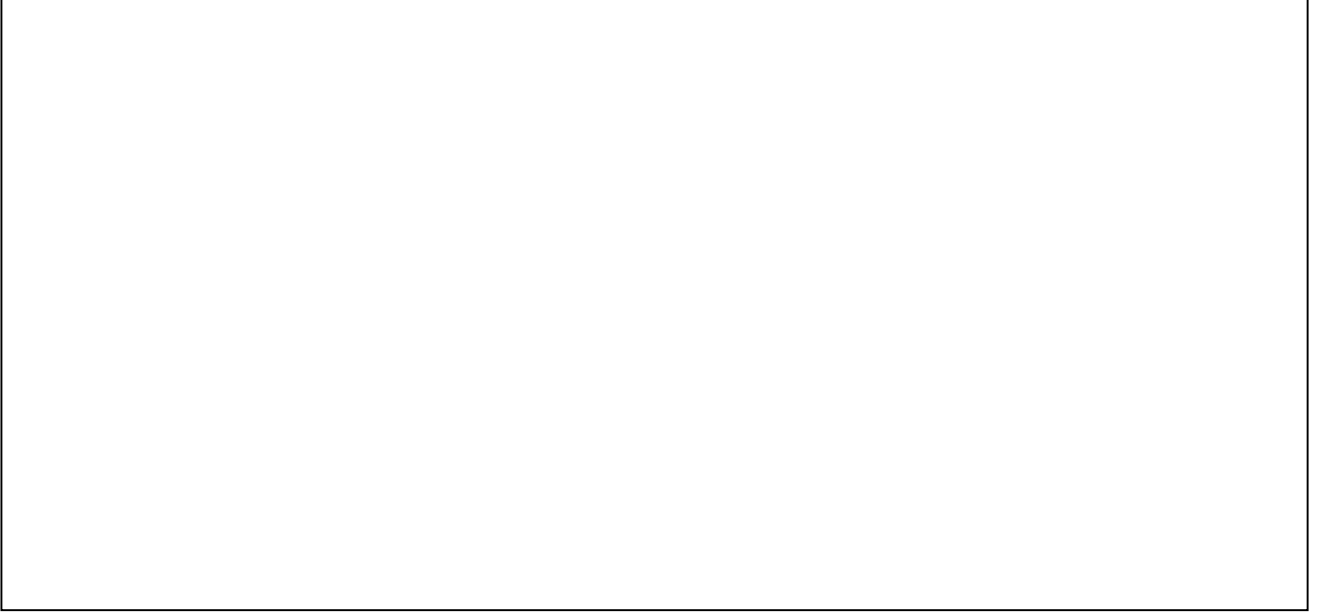
વરઘોડાનું દેશ્ય [પહેલું]

ભાદરવા સુદ ૫ ની સવારે બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લેનાર બેનો સહિત મુમુક્ષુ ભાઈ-બહેનોનું એક મોટું સરઘસ નીકળ્યું હતું. બધા શ્રી ગોગીદેવી આશ્રમ પાસે એકત્ર થયાં હતાં. આ પ્રસંગે ભાવનગરથી ખાસ બેન્ડ મંગાવવામાં આવેલ હતું. શરૂઆતમાં બેન્ડ વાજાવાળા ભાઈઓ જોવામાં આવે છે, ત્યારપછી પુરુષોની ઠઠ જોવામાં આવે છે. પંડિત ભાઈ શ્રી હિંમતલાલજી સ્તવન ગવડાવે છે, બાજાઓ તેને ઝીલે છે.

જિનજીની વાણી

સીમંધર મુખથી ફૂલડાં ખરે, એની કુંદકુંદ ગૂંથે માળ રે,
જિનજીની વાણી ભલી રે.
વાણી ભલી, મન લાગે રળી, જેમાં સાર-સમય શિરતાજરે,
જિનજીની વાણી ભલીરે-સીમંધર
ગૂંથ્યા પાહુડ ને ગૂંથ્યું પંચાસ્તિ, ગૂંથ્યું પ્રવચનસારરે,
જિનજીની વાણી ભલીરે-
ગૂંથ્યું નિયમસાર, ગૂંથ્યું રચણસાર ગૂંથ્યો સમયનો સાર રે,
જિનજીની વાણી ભલીરે-સીમંધર
સ્યાદ્વાદ કેરી સુવાસે ભરેલો જિનજીનો અંકારનાદ રે,
જિનજીની વાણી ભલીરે-
વંદું જિનેશ્વર, વંદું હું કુંદકુંદ, વંદું એ અંકારનાદ રે,
જિનજીની વાણી ભલીરે-સીમંધર
હૈડે હજો, મારા ભાવે હજો, મારા ધ્યાને હજો જિનવાણરે,
જિનજીની વાણી ભલી રે.
જિનેશ્વરદેવની વાણીના વાયરા વાજો મને દિનરાત રે,
જિનજીની વાણી ભલી રે-સીમંધર

વરઘોડાનું દેશ્ય (બીજું)

વરઘોડામાં પ્રથમ પુરુષો ચાલતા હતા-ત્યાર પછી બેનોની પંકિતઓ શરૂ થાય છે. સૌથી આગળ પૂજ્ય ભગવતી બેનો શ્રી ચંપાબેન તથા શ્રી શાંતાબેન છે, ત્યાર પછી ચૌદ કુમારી બેનો છે. તેઓએ હાથમાં મંગલ દ્રવ્યો લીધાં છે. સૌ બેનો આજનો મહાન પ્રસંગ ગણે છે. ને જિનેન્દ્ર ભગવાનનાં સ્તવન ગાતી ગાતી જઈ રહી છે. આજના પ્રસંગે ચૌદે બેનોએ કેસરી પટાવાળી સફેદ સાડીઓ પહેરી છે.

શ્રી જિનેન્દ્ર સ્તવન.

એક તુમ્હી આધાર હો જગમેં, અય મેરે ભગવાન

કિ તુમસા ઓર નહીં બલવાન.

સમ્હલ ન પાયા ગોતે ખાયા, તુમ બીન હો હૈરાન

કિ તુમસા ઓર નહીં ગુણવાન.

આયા સમય બડા સુખકારી આતમ બોધ કલા વિસ્તારી;

મેં ચેતન તન વસ્તુ ન્યારી સ્વયં ચરાચર ઝલકી સારી;

નિજ અંતરમેં જ્યોતિ જ્ઞાનકી અક્ષય નિધિ મહાન

કિ તુમસા ઓર નહીં ભગવાન. (૧)

દુનિયામેં એક શરણ જિનંદા, પાપ પુણ્યકા બૂરા ફંદા,

મેં શિવભૂપ રૂપ સુખકંદા જ્ઞાતાદ્રષ્ટા તુમસા બંદા;

મુજ કારજ કે કારણ તુમહો ઓર નહીં મતિમાન

કિ તુમસા ઓર નહીં ભગવાન. (૨)

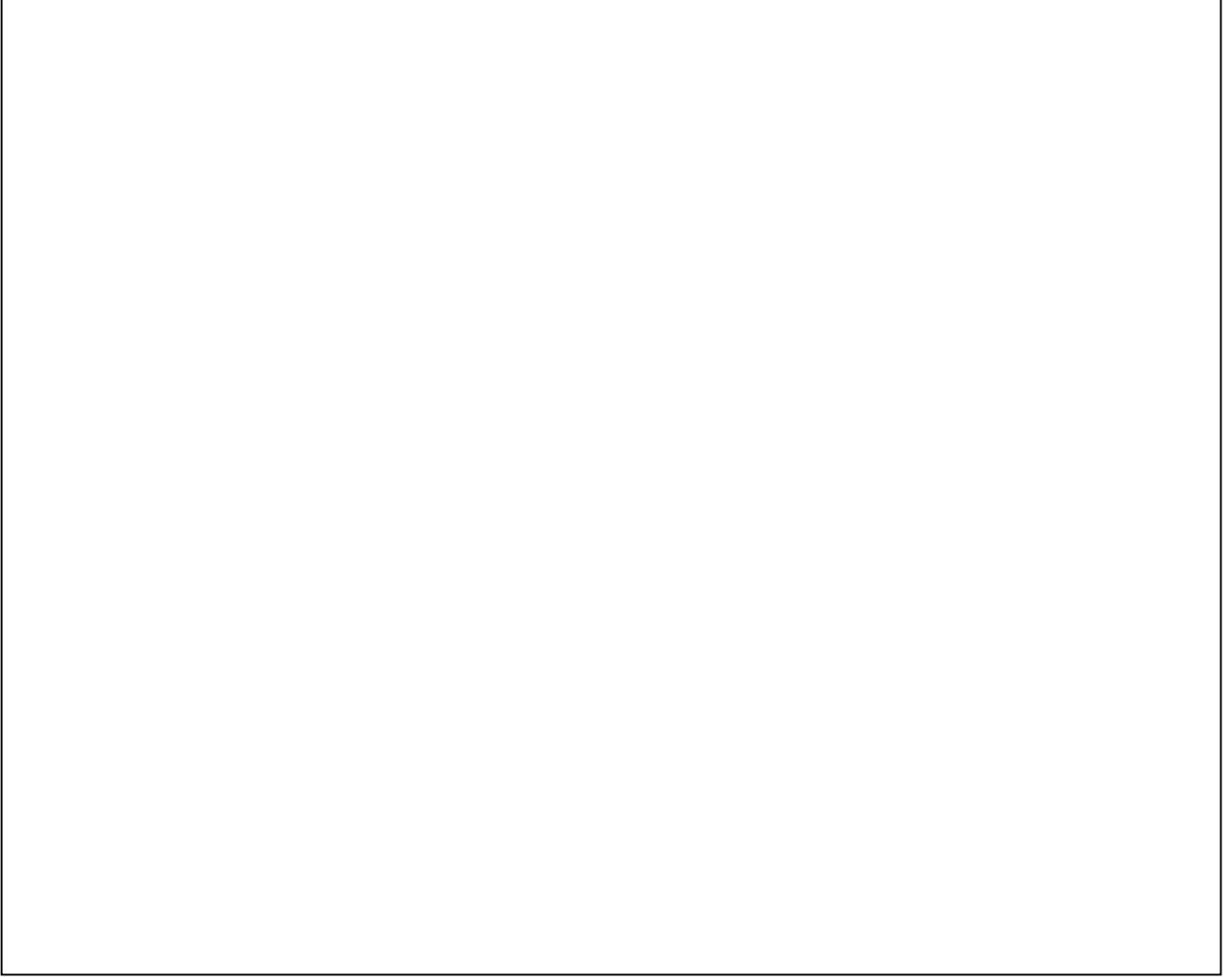
સહજ સ્વભાવ ભાવ અપનાઉં પર પરિણતિસે ચિત્ત હટાઉં,

પુની પુની જગમેં જન્મ ન પાઉં, 'સિદ્ધ સમાન સ્વયં બન જાઉં;

ચિદાનંદ ચૈતન્ય પ્રભુકા હૈ સોભાગ્ય પ્રધાન.....

કિ તુમસા ઓર નહીં ભગવાન. (૩)

વરઘોડાનું દેશ્ય (ત્રીજું)

સૌથી મોઢા આગળ ચૌદ કુમારી બેનો છે, તેઓ મંગળ દ્રવ્યો લઈ જઈ રહી છે. ચૌદ કુમારી બેનોની પાછળ પાલખી છે કે જેમાં શાસ્ત્રજી પધરાવવામાં આવેલ છે. પાલખીને ઉપાડી આગળ ચાલનાર ભાઈઓ જૈન વિદ્યાર્થી ગૃહના કુમાર વિદ્યાર્થીઓ છે. ત્યારપછી પૂજ્ય ભગવતી બેનો છે, અને પછી અત્રેના મંડળનાં તથા બહારગામના બેનો છે. તેઓ સ્તવન ગાતાં ગાતાં ચાલ્યાં જાય છે.

શ્રી જિનવાણી સ્તવન.

ધન્ય દિવ્યવાણી ઐકારનેરે, જેણે પ્રગટ કર્યો આત્મદેવ;

જિનવાણી જયવંત ત્રણ લોકમાંરે. ૧

સ્યાદાદ અંકિત શાસ્ત્રો મહા રે, સમયસાર પ્રવચનસાર...જિનવાણી. ૨

સર્વાંગેથી દિવ્ય ધ્વનિ ખીરતી રે, જેમાં આશય અનંત સમાય...જિનવાણી. ૩

સુવિમલવાણી વીતરાગની રે, દર્શાવે શુદ્ધાત્મા સાર...જિનવાણી. ૪

શુદ્ધામૃત પૂરિત સરિતા વહે રે, વહે પૂર અનાદિ અનંત...જિનવાણી. ૫

માત રત્નત્રયી દાતાર છો રે, તું છો ભવસાગરની નાવ...જિનવાણી. ૬

શિવમાર્ગ પ્રકાશક ભારતી રે, કરે કેવળજ્ઞાન વિકાસ...જિનવાણી. ૭

ખોલ્યાં રહસ્ય જિનવાણી માતનારે, ગુરુ કહાન વરતાવે જયકાર...જિનવાણી. ૮

બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા વખતનું દેશ્ય

“શ્રી કુંદકુંદ પ્રવચન મંડપમાં પરમ પૂજ્ય સદ્ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામી ચૌદ બેનોને બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા આપી રહ્યા છે, તે વખતનું દેશ્ય છે. કુમારિકા બેનો હાથ જોડી ઊભી છે. તેમનાં મુખ વૈરાગ્ય તેજે ઝળકી રહ્યાં છે.”

* * *

પૂજ્ય ગુરુદેવ પ્રતિજ્ઞા આપે છે “...આત્માની સાખે, પંચ પરમેષ્ઠીની સાખે, ચાર તીર્થની સાખે આખી જીંદગી કાયાથી, બ્રહ્મચર્ય પાળવું.....” પૂજ્ય ગુરુદેવ કહે છે—“આ વાતની દીકરીઓને સમજણ છે. મૂળ સ્વરૂપ શું છે, તેના લક્ષે આ વાત છે. વીસ વીસ વરસની દીકરીઓ બ્રહ્મચર્ય લ્યે છે, તે સાંભળી જગત છક થઈ જશે. દીકરીઓએ હિન્દુસ્તાનમાં ડંકો માર્યો છે.”

ભાવ પૂર્વક આરતિ ઉતારી હતી. આમ આખો દિવસ ઉલ્લાસ પૂર્વક પસાર થયો હતો.

આ પ્રસંગ નિમિત્તે પૂ. ગુરુદેવ ભાદરવા સુદ ૬ ના રોજ કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં આહાર માટે પધાર્યા હતા. અને ચૌદે બેનોને આહારદાનનો લાભ મળ્યો હતો. તે વખતનું વાતાવરણ ઘણું જ આનંદજનક હતું. ભાદરવા સુદ ૫ ના રોજ ચૌદે બેનોના વાલીઓ તરફથી શ્રીફળની લાણી થઈ હતી, અને સુદ ૬ ના રોજ નૌકારશી કરવામાં આવી હતી, જેથી મંડળ ઉપરાંત ગામના જૈન ભાઈઓ પણ જમવા આવેલ હતા.

પૂ. ગુરુદેવશ્રીના મહાન પ્રભાવના ઉદયે આવા શુભ અવસરોની વારંવાર પ્રાપ્તિ હો અને એ રીતે તેમના માર્ગદર્શન અને મુક્તિના સંદેશ વડે જગતના અનેક ભવ્ય જીવોનું કલ્યાણ હો-એવી વારંવાર ભાવના પૂર્વક વિરમીએ છીએ.

ચૌદ બેનોના બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા પ્રસંગે ધર્મપ્રેમી વિદ્વાન પંડિત ભાઈશ્રી હિંમતલાલ જેઠાલાલ શાહનું વિદ્વતા ભરેલું ભાષણ.

આજનો પ્રસંગ મહા શુભ પ્રસંગ છે. એક સાથે ૧૪ કુમારિકા બહેનો અસિધારા જેવી આજીવન બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરે, એવો મહાન પ્રસંગ જૈન તેમ જ જૈનેતરોમાં ઘણા લાંબા સમયથી ભાગ્યે જ બન્યો હશે. આ વિલાસી ઉચ્છૃંખલતાના કાળમાં માનવો પણ મુશ્કેલ પડે એવો આ પ્રસંગ છે. પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવના પ્રતાપે અનેક પ્રકારની પ્રભાવના થઈ રહી છે, તેમાંનો આ એક પ્રકાર છે. ગુરુદેવ પોતે આત્મઅનુભવ કરી મુમુક્ષુઓને જ્ઞાનમૂર્તિ આત્માનાં દર્શન કરવાનો એકધારો પાવનકારી ઉપદેશ આપી રહ્યા છે. તે જ્ઞાનમૂર્તિનાં દર્શન કરી ભવસાગર કેમ તરીએ? એવી ભાવનાવાળા જીવોને તે દર્શન ન થાય ત્યાંસુધી તેની જ ગડમથલ કરતાં કરતાં અનેક પ્રકારના શુભ રાગ આવે છે. ગુરુદેવના પુનિત પ્રતાપે ગામોગામ અનેકાનેક જીવો જ્ઞાનમૂર્તિ આત્માની પ્રાપ્તિ અર્થે આધ્યાત્મિક વાંચન કરે છે, વિચાર કરે છે, મંથન કરે છે, આત્મસ્વરૂપની ઝંખના કરે છે. આ એક ઊંચા પ્રકારનો શુભ ભાવ છે. વળી ગુરુદેવે ઉપદેશેલા સર્વજ્ઞ સ્વભાવી આત્માનો અનુભવ ન થાય, ત્યાંસુધી અનેક જીવોને સર્વજ્ઞ જિનેશ્વરદેવો પ્રત્યે ભારે ભક્તિ-ઉલ્લાસનો પ્રમોદભાવ આવે છે. આ રીતે ગુરુદેવના પ્રતાપે ઉલ્લાસપૂર્ણ ભક્તિનો પણ ભારે પ્રવાહ વહ્યો છે. 'સ્ત્રી-પુત્ર ધનાદિથી ભિન્ન એવો તું પરમ પદાર્થ છે એવા ગુરુદેવના સ્વાનુભવ યુક્ત ઉપદેશથી અનેક જીવોને ધનની તૃષ્ણા ઘટી અનેક ગામોમાં ભવ્ય જિનમંદિરોનાં નિર્માણ થયાં છે. વળી ગુરુદેવના નિમિત્તે જુદા જુદા જીવોને યોગ્યતાનુસાર જુદા જુદા પ્રકારના સદ્ગુણો કેળવાયા છે. ગુરુદેવના શુદ્ધ ઉપદેશના પ્રતાપે આનંદધામ આત્માની ઓળખાણનો યથાશક્તિ પ્રયત્ન કરનાર જીવોમાં કેટલાક પાત્ર જીવોને વૈરાગ્ય પ્રગટી બ્રહ્મચર્ય-અંગીકારના શુભ ભાવ પણ આવે છે. એ રીતે અનેક જીવોએ સજોડે બ્રહ્મચર્ય અંગીકાર કર્યું છે, અને કેટલાક તો આજન્મ બ્રહ્મચારી રહ્યા છે.

'આત્માનુભવ પહેલાંનું બ્રહ્મચર્ય માત્ર શુભભાવ જ છે એમ પૂજ્ય ગુરુદેવ દાંડી પીટીને જાહેર કરે છે. આ કુમારિકા બહેનો પણ તેને શુભ ભાવ જ જાણે છે. તેનું ફળ મુક્તિ નથી, મુક્તિ તો શુદ્ધ ભાવથી જ પ્રગટ થાય છે-એમ જાણતાં છતાં તેમણે આજીવન બ્રહ્મચર્ય અંગીકાર કર્યું છે. ઘણા લોકો તો બ્રહ્મચર્યનું ફળ મોક્ષ જ માને છે, અને કહે છે કે એક ભવપર્યંત એ અસિધારા જેવું દુઃખમય બ્રહ્મચર્ય ગમે તેમ કરીને પાળી લઈએ, તો કાયમનું મુક્તિસુખ મળી જાય. શુભ ભાવનું આવું મોટું ફળ માનનારાઓમાં પણ બ્રહ્મચર્ય અંગીકાર કરનાર અત્યંત જુજ નીકળે છે. પૂજ્ય ગુરુદેવની સ્વાનુભવ ઝરતી વાણી તો પાત્ર જીવોને સોંસરી ઊતરી જાય છે, તેઓ યથાશક્તિ શુદ્ધિનો માર્ગ શોધવા લાગી જાય છે. અને એ શોધન કરવા જતાં-જોકે શુભ ભાવોને તેઓ બંધરૂપ સમજે છે, તો પણ તેમને વિધવિધ શુભ ભાવો આવી જાય છે. એ રીતે ચૌદ ચૌદ કુમારિકા બહેનોએ (પહેલાંનાં છ બહેનો સાથે ગણાતાં વીશ વીશ

કુમારિકા બહેનોએ) અસિધારા સમાન મનાતી મહાન પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી છે.

ક્ષણિક વૈરાગ્ય કે સ્વતંત્ર રહેવાની ધૂનથી બ્રહ્મચર્ય લેવું, એ જીદી વાત છે. અને વર્ષોના સત્સંગ તથા અભ્યાસના પરિણામે આત્મહિતની બુદ્ધિથી પૂજ્ય ગુરુદેવની આત્માનુભવઝરતી વાણીનું સદા સુધાપાન કરવાના ભાવથી તથા પૂજ્ય બેન શ્રી-બેનની કલ્યાણકારિણી છાયામાં નિરંતર રહેવાની ભાવનાથી લેવામાં આવતું આ બ્રહ્મચર્ય એ જીદી વાત છે.

અહો ! ધન્ય છે તે કાળ કે જ્યારે સર્વજ્ઞ વીતરાગ તીર્થંકર ભગવંતો આ ભૂમિમાં વિચરતા હતા, અને જ્યારે “ત્યજામ્યેતત્સર્વં નનુ નવકષાયાત્મકમહં મુદા સંસાર સ્ત્રીજનિતસુખદુઃખાવલિકરમ્ । મહામોહાન્ધાનાં સત્તસુલભં દુર્લભતરં સમાર્થો નિષ્ઠાનામનવરતમાનંદમનસામ્ ।” એમ કહીને જીવો બ્રહ્માનંદમાં લીનતા પૂર્વક રાજપાટ તજી, સંસાર છોડી, ભાવમુનિ થઈ ચાલી નીકળતા હતા. અહો ! ધન્ય છે તે દશા કે જે દશામાં બ્રહ્મચર્ય સતત સુલભ-સુખમય-સાહજિક લાગતું અને અબ્રહ્મચર્ય અસિધારા સમાન દુર્લભતર-અતિ દુઃખમય લાગતું ! નમસ્કાર છે તે સહજાનંદમય મુનિદશાને !

આ હીન કાળમાં એવી સહજ આનંદઝરતી બ્રહ્મનિષ્ઠ મુનિદશાનાં તો દર્શન અત્યંત દુર્લભ થઈ પડ્યાં છે. પરંતુ તે સહજ આનંદમય મુનિદશાનું નિરૂપણ કરનાર આત્માનુભવી જ્ઞાની પુરુષોનો યોગ પણ અતિ વિરલ થઈ ગયો છે. ભાવપ્રધાનતા વિનાની શુષ્ક થોથાં જેવી ક્રિયાઓ જૈનશાસનમાં જડ ઘાલીને બેઠી છે, જાણે કે ક્રિયાકાંડ તે જ જૈન ધર્મ હોય ! આવા આ કાળમાં પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવે સહજાનંદમય આત્માનો અનુભવ કરી “જૈનધર્મ દર્શનમૂલક છે, અને મોક્ષમાર્ગ સહજાનંદમય છે, કષ્ટમય નથી” એવી જોરદાર ઘોષણા કરીને અનેક જીવોને આત્મદર્શનના પુરુષાર્થમાં પ્રેર્યાં, અને તેના પરિણામે જિનપ્રરૂપિત યથાર્થ સહજ મુક્તિમાર્ગ પ્રકાશિત થયો, તથા શાસ્ત્ર સ્વાધ્યાય-દેવભક્તિ-વૈરાગ્ય-બ્રહ્મચર્યાદિ શુભભાવોમાં પણ નૂતન તેજ પ્રગટ્યું. જિનોપદિષ્ટ શીતળ અધ્યાત્મજ્ઞાનથી શૂન્ય જેવા બળબળતા કાળને વિષે તીર્થધામ સોનગઢમાં અધ્યાત્મજળનો જોરદાર શીતળ ફુવારો ઊડી રહ્યો છે, જેની શીતળ ફરફર-શીકર છાંટ સારા ભારતવર્ષમાં દૂરદૂરનાં અનેક નાનાં મોટાં ગામોમાં ફેલાઈને અનેક સુપાત્ર જીવોને શીતળતા અર્પે છે. એ અધ્યાત્મ ફુવારાના શીતળ છાંટણાના પ્રતાપે જ, એ વિશાળ અધ્યાત્મ-વડલાની શીતળ છાયાના પ્રભાવે જ આ બહેનોને આજીવન બ્રહ્મચર્યનો શુભ ભાવ પ્રગટ્યો છે.

શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીએ કહ્યું છે કે અવશ્ય આ જીવે પ્રથમ સર્વ સાધનને ગૌણ જાણી, નિર્વાણનો મુખ્ય હેતુ એવો સત્સંગ જ સર્વાર્પણપણે ઉપાસવો યોગ્ય છે, કે જેથી સર્વ સાધન સુલભ થાય છે, એવો અમારો આત્મ સાક્ષાત્કાર છે. નિશ્ચય કરી આ જ સત્સંગ-સત્પુરુષ છે એવો સાક્ષી ભાવ ઉત્પન્ન થયો હોય, તે જીવે તો અવશ્યે કરી પ્રવૃત્તિને સંકોચવી, પોતાના દોષ ક્ષણે ક્ષણે, કાર્યે કાર્યે અને પ્રસંગે પ્રસંગે તીક્ષ્ણ ઉપયોગે કરી જોવા, જોઈને તે પરિક્ષીણ કરવા; અને તે સત્સંગને અર્થે દેહત્યાગ કરવાનો યોગ થતો હોય, તો તે સ્વીકારવો.

નિરંતર સત્સંગ અને નિવૃત્તિના નિમિત્તભૂત બ્રહ્મચર્યને અંગીકાર કરી આ બહેનોએ જે વિરાટ હિંમત બતાવી છે, તે માટે તેમને આપણા સૌના તરફથી ભાવ ભીના અભિનંદન છે; તેમણે તેમના કુળને ઉજ્જવળ કર્યું છે, અને મુમુક્ષુ મંડળનું ગૌરવ વધાર્યું છે. તેઓ આત્મહિતમાં આગળ વધો.

આ દુર્લભ યોગમાં આપણે સૌએ તે જ એક જ્ઞાનાનંદમય પદ આસ્વાદવાયોગ્ય છે કે જ્યાં વિપદાઓનો પ્રવેશ નથી, અને જેની પાસે અન્ય સર્વ સુરેંદ્ર-નરેંદ્રાદિ પદો અપદ ભાસે છે. જ્યાં સુધી એ પદનો આસ્વાદ ન આવે, ત્યાં સુધી તે પદના આસ્વાદમાંથી ઝરતી પરમોપકારી ગુરુદેવની કલ્યાણકારિણી શીતળ વાણીનું શ્રવણ મનન હો. તેમાં રહેલા ગહન ભાવોને સમજવાનો ઉદ્દેશ હો, કે જેથી નિજ પદ પામી અનંત દુઃખોને તરી જઈએ.

તા ર સં દે શા

આ પ્રસંગે બહારગામથી લાડનુવાળા શેઠ વછરાજી, તેમનાં ધર્મપત્નિ બેન મનકુલા બેન તથા શેઠ કેસરીમલજી તથા તેમનાં ધર્મપત્નિ ધાપુબેન આવ્યા હતા. તે સિવાય મુંબઈ, દિલ્હી, ઈન્દોર, અમદાવાદ, વાંકાનેર, મોરબી, રાજકોટ, પોરબંદર, જેતપુર, ગોંડલ, વઢવાણ, સુરેન્દ્રનગર, ધ્રાંગધ્રા, રાણપુર, બોટાદ, ભાવનગર, ઉમરાળા, લાઠી, વીંછીયા વગેરે ગામોથી ઘણા મુમુક્ષુઓ ઉત્સાહ પૂર્વક ભાગ લેવા આવ્યા હતા. અને બ્રહ્મચારી બેનોને અંતરથી ધન્યવાદ આપતા હતા. કેટલાક ભાઈઓએ બહેનોને જમાડી જુદી જુદી ભેટો પણ આપી હતી.

આ પ્રસંગે બહાર ગામોથી તાર તથા પત્ર દ્વારા કુમારી બેનોને ધન્યવાદ આપતા અનેક સંદેશા આવ્યા હતા. તેમાં કલકત્તા મંડળ, અમદાવાદ મંડળ, મુંબઈ મંડળ, જમશેદપુરથી શેઠ, નરભેરામ કામાણી, મદ્રાસ મંડળ, અજમેર ભજન મંડળી, રાજકોટ સંઘ, શ્રીઈન્દ્રવીરપ્રસાદ જૈન-ધ્રાંગધ્રા, સુરેન્દ્રકુમારજી દિલ્હી, નેમીચંદજી પાટની, આગ્રા, પંડિત નાથુલાલજી-ઈન્દોર વગેરે તરફથી આવેલ સંદેશા મુખ્ય હતા.

* * *

પંડિત શ્રી નાથુલાલજી જૈન, ઈન્દોર તરફથી આવેલ સંદેશો:- -

શ્રી પૂજ્ય સ્વામીજીની પાસે શ્રી દશ લક્ષણ પર્વના પ્રારંભ દિને એટલે કે ભાદરવા સુદ ૫ ના રોજ સવારે આજીવન બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા ગ્રહણ કરનાર ૧૪ કુમારી બેનો પ્રત્યે હું હાર્દિક આદરભાવ પ્રગટ કરું છું.

બાળ બ્રહ્મચારી તીર્થંકર શ્રી નેમિનાથ તથા શ્રી પાર્શ્વનાથ પછી શ્રી મહાવીર સ્વામીનો આ તીર્થ કાળ છે તથા બાળ બ્રહ્મચારી શ્રી પૂજ્ય કાનજીસ્વામીની અપૂર્વ વાણીનો પ્રભાવ છે કે જેમના આદર્શનું મૂર્તરૂપ સૌરાષ્ટ્રના અનેક તરુણ બાળ બ્રહ્મચારી બંધુઓમાં દૃષ્ટિગોચર થઈ રહ્યું છે. એ જ પ્રકારે બ્રાહ્મી, સુંદરી અને રાજમતીના આદર્શને કાર્યાન્વિત કરવાવાળી સોનગઢમાં રહેનારી ૨૦ બાળ બ્રહ્મચારી બેનો તથા યુવાવસ્થામાં જ બ્રહ્મચર્ય અંગીકાર કરનાર અનેક દંપતી ભગવાન મહાવીરના તીર્થની પ્રભાવના કરીને તેને સાર્થક બનાવી રહેલ છે. આજની આ ભૌતિકતા ઉપર નિઃસંદેહપણે આધ્યાત્મિકતાનો વિજય છે.

ધન્ય છે શ્રી પૂજ્ય સ્વામીજી

તથા

શ્રી પૂજ્ય બહેન શ્રી બેન !

* * *

શ્રી સુરેન્દ્રકુમારજી જૈન, દિલ્હી, તરફથી આવેલ પત્ર:- -

..... ધન્ય છે તે ભાવનાને કે જેના કારણે સંસાર સંબંધી ઈન્દ્રિય વિષયોને નાગિનીરૂપ સમજીને આ જીવ સંસાર-દેહ સંબંધી અનુકૂળ સંયોગથી વિમુખ બનીને, નિજ જ્ઞાયક સ્વરૂપ તરફ મહા પ્રયાણ કરે છે.

પરમમૂર્તિ, પરમોપકારી, પરમપૂજ્ય, પરમપુનિત, અધ્યાત્મ યોગી, વીતરાગ ધર્મપથપ્રદર્શક, જ્ઞાનરૂપી નેત્રોનું દાન આપનાર, ચૈતન્ય શક્તિને જાજવલ્યમાન કરનાર, જ્ઞાનામૃતપાન કરનાર, પરમ દયાળુ શ્રી ગુરુદેવનો તો અનેક ભવ્ય જીવો પર અનેકાનેક અપૂર્વ ઉપકાર છે. આ પંચમ કાળમાં ભરતક્ષેત્રમાં-સાક્ષાત્ તીર્થંકર ભગવાનના વિરહ કાળમાં તેમનો વિરહ ન લાગે તેનું શ્રેય પૂજ્ય ગુરુદેવને ફાળે જાય છે, તેમના પ્રત્યે કયા શબ્દોમાં આભાર વ્યક્ત કરું! જે રીતે સૂર્ય સ્વયં પ્રકાશિત હોય છે અને જગતના અનેક પદાર્થોને પણ સાથે સાથે પ્રકાશિત કરે છે તે રીતે પૂજ્ય ગુરુદેવ

તો સ્વયં આત્મસાધનામાં લીન રહે છે, સાથો સાથ તેમના નિકટવર્તી અનેક દીપકો પણ સ્વયં જાગૃત થઈ જાય છે. અનેક ભવ્ય જીવોને તીર્થધામ સોનગઢમાં વાસ્તવિક જ્ઞાયકસ્વભાવરૂપી જીવનદાન મળ્યું છે, મળે છે અને મળતું રહેશે.....અનેક પુરુષાર્થી ભવ્ય જીવોએ અપૂર્વ ચૈતન્ય સ્વભાવી માર્ગનું આલંબન લીધું છે અને લેવા માટે તત્પર છે. તેના પરિણામ સ્વરૂપ અનેક પ્રસંગો આવી ચૂક્યા છે. એક પ્રસંગ આ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞાનો પણ છે.

* * *

કલકતા-ભાઈ અનંત, પ્રતાપ અને ભુપતરાય તરફથી તાર

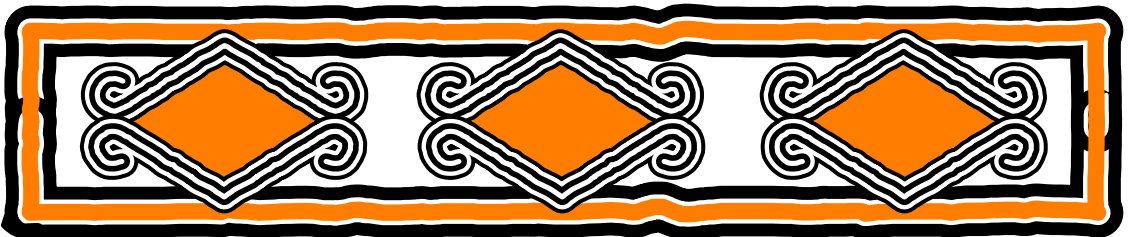
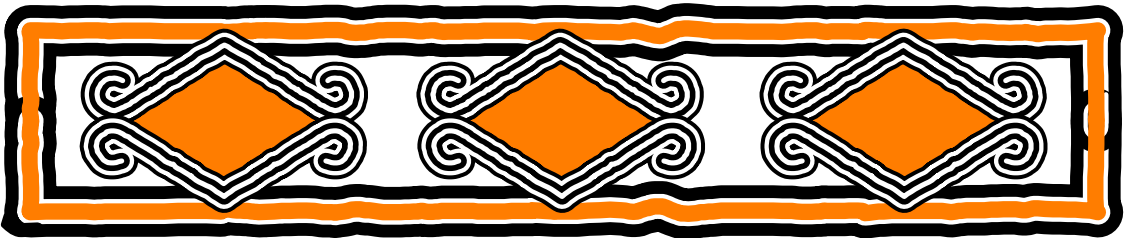
આપણી પવિત્ર હૃદયી ધર્મ બેનો આજીવન બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરે છે તે મંગલ પ્રસંગે અમો પૂજ્ય શ્રી સદ્ગુરુદેવને શતશત કોટી વંદન પાઠવીએ છીએ. તેઓશ્રીના દિવ્ય આશીર્વાદ પૂર્વક અને પવિત્ર નેતૃત્વ નીચે આ પ્રસંગ ઉજવાય છે. અમારો અચલ વિશ્વાસ છે કે તેઓશ્રીનાં આધ્યાત્મિક પ્રવચનો વડે તેમના આત્મામાં પ્રકાશ ફેલાવ્યો છે કે જે પૂર્ણ મુક્તિની પ્રાપ્તિ થતાં સુધી નિરંતર વૃદ્ધિગત થતો જશે. તોફાની સમુદ્રમાં વહાણોને દોરવણી આપવા માટે દીવાદાંડીની પેઠે તેઓશ્રીના દિવ્ય અને આધ્યાત્મિક આશીર્વાદ આપણને પણ દોરવણી આપો.

* * *

જમશેદપુર-ભાઈ શીવલાલ અને ભાઈ નવલચંદ તરફથી. તાર

આ શુભ અવસરે પૂજ્ય શ્રી સદ્ગુરુદેવને અમારા શતશત પ્રણામ-વળી અમો પવિત્ર ધર્મ બેનોને વિનય કરીએ છીએ કે જેઓ આજીવન બ્રહ્મચર્ય પાલનની દૈઢ પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરે છે. તેમનું આ કાર્ય તેમને મુક્તિ પંથે દોરી જશે. અમો ખરા હૃદયથી માનીએ છીએ કે જેઓ આ ક્ષણિક દુન્યવી બંધનોથી ક્ષતિ પામેલા છે, અને લૌકિક રાગના વિષથી પીડાયેલા છે તેઓ પૂજ્ય શ્રી સદ્ગુરુદેવના પાવન અને દિવ્ય સંદેશથી અવશ્ય મુક્તિને પામશે.

* * *

પૂજ્ય ભગવતી બેન શ્રી ચંપાબેન
તથા
પૂજ્ય ભગવતી બેન શ્રી શાંતાબેન

પૂજ્ય ભગવતી બેન શ્રી ચંપાબેન તથા પૂજ્ય ભગવતી બેન શાંતાબેન પૂજ્ય સદ્ગુરુદેવના સત્સમાગમ અર્થે ૨૨ વરસો થયાં સોનગઢમાં પૂજ્ય ગુરુદેવ પધાર્યા ત્યારથી છે. તે પહેલાં પણ ઘણાં વર્ષોથી તેઓ પૂજ્ય ગુરુદેવનાં વ્યાખ્યાનશ્રવણ આદિનો લાભ લઈ રહ્યાં હતાં. તેઓનાં જ્ઞાન, ભક્તિ, ધર્મવત્સલતા, વૈરાગ્ય, અંતરની ઉજ્જવળતા આદિ ઘણી ઉચ્ચ કોટિનાં છે. તેઓ ગોગીદેવી બ્રહ્મચર્ય શ્રાવિકાશ્રમની દેખરેખ રાખે છે. ઉપરાંત બાલબ્રહ્મચારી બેનોના અભ્યાસ બાબત વારંવાર સૂચનાદિ કરે છે. બ્રહ્મચારી બેનો તેમને માતા તુલ્ય સમજે છે. પૂજ્ય ગુરુદેવ કહે છે કે જેનાં ધન્ય ભાગ્ય હશે, તે આ બેનોની નીચે રહી, ધર્મ અભ્યાસ કરી, જીવન સફલ કરશે. તેઓ રાત્રે શાસ્ત્રવાંચન બેનો સમક્ષ કરે છે. પૂજ્ય ગુરુદેવ કહે છે કે બ્રહ્મચારી બેનોનું મંડળ જામ્યું છે, તે આ બેનોનો પ્રતાપ છે. તેમની છત્રછાયા નીચે કુમારી બેનોનું રક્ષણ અને જ્ઞાનનું પોષણ થાય છે.

પૂજ્ય ભગવતી બેનો તથા ચૌદ કુમારી બહેનો

ચૌદ કુમારી બેનોએ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધા પછી સૌએ આશ્રમમાં જઈને પૂજ્ય ભગવતી બેનોનો વિનય કર્યો હતો, અને તેમના આશીર્વાદ મેળવ્યા હતા, પૂજ્ય બેનો બેઠાં છે, અને ચૌદ બેનો ઊભાં છે.

નીચેની પંક્તિમાં

(૧) સુશીલાબેન જગજીવન	સુરેન્દ્રનગરવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૧
(૨) ઉષાબેન જગજીવન	સાવરકુંડલાવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૧૮
(૩) ભાનુબેન ખીમચંદ	રાજકોટવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૧
(૪) જસવંતીબેન રતિલાલ	જામનગરવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૧

ઉપરની પંક્તિમાં

(૧) ચંદ્રપ્રભાબેન રતિલાલ	જામનગરવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૩
(૨) જસવંતીબેન હીરાચંદ	સોનગઢવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૬
(૩) ઇન્દુબેન ચીમનલાલ	બરવાળાવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૨
(૪) વસંતબેન શીવલાલ	જમશેદપુરવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૨
(૫) પદ્માબેન કેશવલાલ	બોરસદવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૫
(૬) સુશીલાબેન શાંતિલાલ	જોડીયાવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૨
(૭) લલિતાબેન ધરમશી	વઢવાણવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૬
(૮) જસવંતીબેન હિંમતલાલ	નાગનેશવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૬
(૯) ચંદ્રાબેન છોટાલાલ	ધ્રાંગધ્રાવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૬
(૧૦) પુષ્પાબેન છોટાલાલ	ધ્રાંગધ્રાવાળા	હાલ સોનગઢ	ઉમર	વર્ષ-૨૪

પૂજ્ય ભગવતી બેનો તથા છ બ્રહ્મચારી બેનો

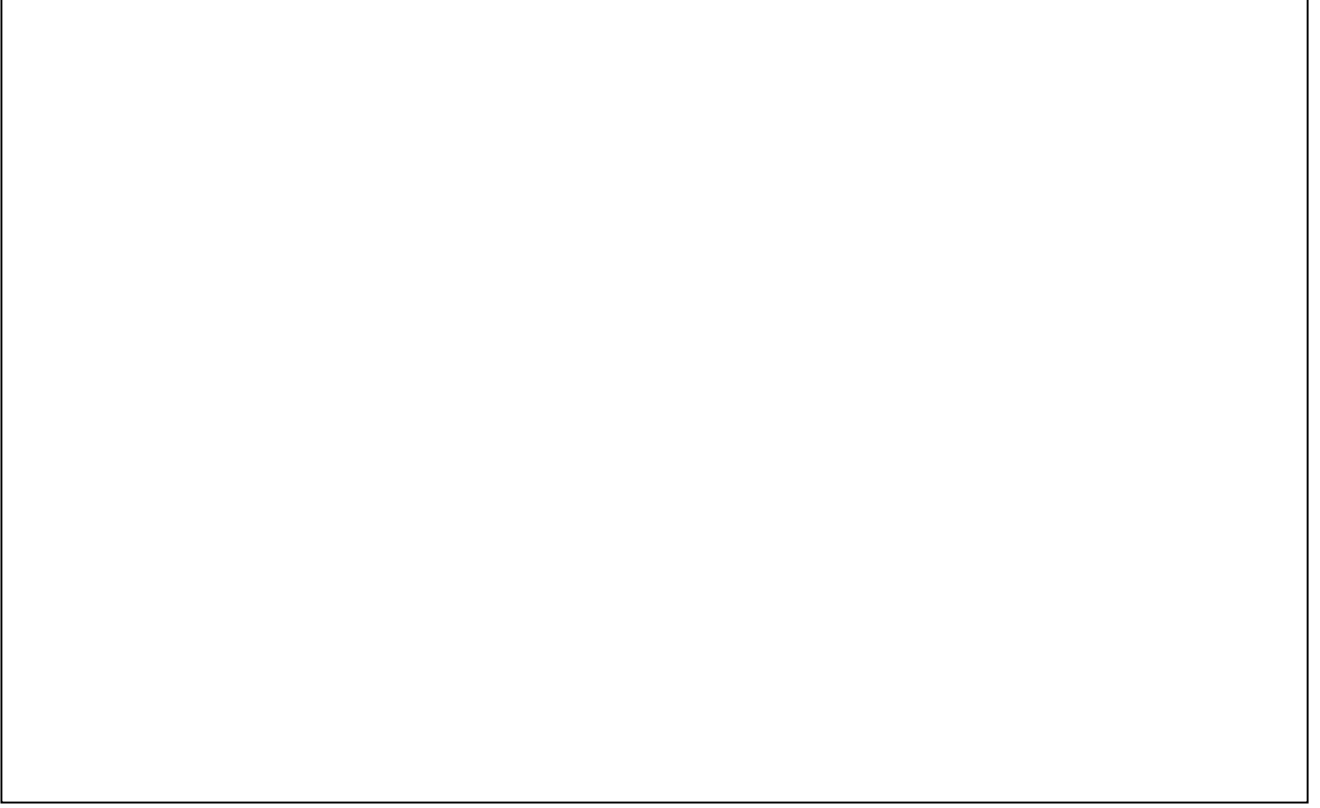

આ છ બેનોએ સં. ૨૦૦૫ના કારતક સુદ ૧૩ ના રોજ પૂજ્ય ગુરુદેવ સમક્ષ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી હતી.

(૧) શારદાબેન જગજીવન શાહ,	સુરેન્દ્રનગર.	હાલ ઉમર	વર્ષ-૨૯.
(૨) દયાબેન શીવલાલ મેતા,	મોરબી.	હાલ ઉમર	વર્ષ-૩૪.
(૩) કાન્તાબેન માણેકચંદ કામદાર,	અમરેલી.	હાલ ઉમર	વર્ષ-૨૮.
(૪) મુક્તાબેન જગજીવન દોશી,	સાવરકુંડલા.	હાલ ઉમર	વર્ષ-૨૭.
(૫) કંચનબેન મગનલાલ ચુડગર,	વઢવાણ.	હાલ ઉમર	વર્ષ-૩૧.
(૬) કંચનબેન છોટાલાલ શાહ,	ધ્રાંગધ્રા.	હાલ ઉમર	વર્ષ-૩૦.

આ બેનો ગોગીદેવી શ્રાવિકા બ્રહ્મચર્યાશ્રમ, સોનગઢમાં રહે છે, અને પૂજ્ય ગુરુદેવનાં વ્યાખ્યાનોનો લાભ લ્યે છે, અને સ્વાધ્યાય વગેરે કરે છે. આ બેનો લગભગ ૧૧-૧૨ વરસ થયાં સોનગઢમાં રહે છે. તેઓએ જૈન સિદ્ધાન્ત પ્રવેશિકા, છઠાળા, દ્રવ્યસંગ્રહ, તત્ત્વાર્થસૂત્રજી, સમયસાર, પ્રવચનસાર, નિયમસાર, પંચાસ્તિકાય, મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશક પંચાધ્યાયી, સ્વામી કાર્તિકેયાનુપ્રેક્ષા, ધવલ ભા-૨, રત્નકરંડ શ્રાવકાચાર વગેરે સત્શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યો છે, અને બીજાં શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કરી રહ્યાં છે. હંમેશાં જિનેન્દ્ર ભગવાનનાં દર્શન, પૂજન, ભક્તિ કરે છે. પૂજ્ય ગુરુદેવના વ્યાખ્યાનમાં નિયમિત જાય છે. તેઓ અષ્ટ મૂળ ગુણ પાલન કરે છે, રાત્રિ ભોજન કરતા નથી, તેમને કંદમૂળ આદિનો ત્યાગ છે, યથાશક્તિ આઠમ-ચૌદસ ઉપવાસાદિ કરે છે.

પૂજ્ય ભગવતી બેનો તથા વીસ બ્રહ્મચારી બેનોનો સમૂહ ફોટો

(ભાદરવા સુદ પંચમીને દિને ૧૪ કુમારિકા બેનોએ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી, ત્યાર બાદ છક્રને સોમવારે પૂજ્ય શ્રી સદ્ગુરુદેવને આહારદાન આપ્યા પછી કરેલ સ્તુતિ.)

આજ દિન સુવર્ણ ઊગ્યો ગુરુજીના પ્રતાપથી,
મહા ભાગ્ય ખીલ્યાં આજ મારે નાથ આવ્યા આંગણે.
અમે બાળના આધાર ગુરુજી, તરણ તારણ આપ છો,
મુજ હૃદય ઊછળી જાય હું કઈ વિધ પૂજું નાથને ?
તુજ ગુણ અપરંપાર પ્રભુજી બાળકો કેમ વર્ણવે ?
આનંદ હૃદયે ઊછળે પ્રભુ! આપનાં દર્શન થકી.
નાયું બજાવું ભક્તિથી ગુણ ગાન ગાઉં પ્રેમથી,
આ બાળ વિનવે નાથ પ્રભુજી! યાહું સેવા ચરણની.
સત્ પંથના પ્રેરક પ્રભુ! જય જય થજો તુજ જગતમાં.
કલ્યાણકારી નાથ! મારાં વંદન હો તુજ ચરણમાં.
ચૈતન્ય તણી વૃદ્ધિ કરી રહું આત્મશક્તિમાં સદા,
પ્રેર્યા કરો એ બોધ મુજને, ગુરુ કહાન ઉર વસિયા સદા.
શુદ્ધાત્મની શક્તિ પ્રકાશી, સ્વરૂપગુણ બનાવજો,
મુજને તમારી સાથ રાખી બ્રહ્મપદમાં સ્થાપજો.
શાશ્વત તીર્થમાં સાથ રાખી, દર્શન અનંત ભગવંતનાં
આ દાસને પંથ સ્થાપી, રાખો તમારાં ચરણમાં.

ઉપરનાં કુમારિકા બ્રહ્મચારી બેનો ઉપરાંત પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી પાસે બેન નિર્મળાબેન હરિલાલ ભાયાણી, ઉમંર વ. ૩૮ ભાવનગરવાળાએ સં. ૨૦૧૦ માં આજીવન બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી-તેઓ કુમારિકા બ્રહ્મચારી છે અને પૂ. ગુરુદેવશ્રીના સત્સમાગમ અર્થે અવારનવાર સોનગઢ આવે છે.

સાચું બ્રહ્મચર્ય જીવન કોણ જીવી શકે ?

(પૂજ્ય ગુરુદેવના વ્યાખ્યાનો ઉપરથી)

બ્રહ્મચારી એટલે શું ?

બ્રહ્મચારી એટલે આત્માનો રંગી અને વિષયોનો ત્યાગી..

વિષયોનો ત્યાગી કોણ થઈ શકે ?

જે વિષયોમાં સુખ ન માનતો હોય તે.

વિષયોમાં સુખ કોણ ન માને ?

જેને વિષયોથી રહિત આત્માના સુખનું ભાન અને રુચિ થઈ હોય તે.

જેમ એક સ્પર્શેન્દ્રિયના વિષયમાં સુખ નથી તેમ પાંચ ઇન્દ્રિયો સંબંધી કોઈપણ વિષયોમાં આત્માનું સુખ નથી એમ જાણીને સર્વ વિષયોમાંથી સુખબુદ્ધિ ટળે અને સર્વ વિષયો રહિત અસંગી આત્મસ્વભાવની રુચિ થાય તે જ જીવ વાસ્તવિક બ્રહ્મચર્ય જીવન જીવે છે. એટલે ખરેખર જેટલો જેટલો આત્મિક સુખનો અનુભવ છે તેટલે તેટલે અંશે બ્રહ્મચર્ય જીવન છે. બીજી રીતે કહીએ તો બ્રહ્મસ્વરૂપ આત્મામાં જેટલે અંશે ચર્યા (-પરિણમન) હોય તેટલું બ્રહ્મચર્ય જીવન છે. અને જેટલી બ્રહ્મમાં ચર્યા હોય છે તેટલો પરવિષયોનો ત્યાગ હોય છે ને બાહ્યમાં પણ તે તે પ્રકારના વિષયોનો સંગ હોતો નથી.

શ્રી આત્મ અવલોકનમાં શીલની વ્યાખ્યા કરતાં લખ્યું છે કે- 'પોતાના ચેતન સ્વભાવને શીલ કહે છે. તે પોતાના સ્વભાવની અન્ય પરભાવરૂપ નારી પ્રત્યે વિરક્તતા (અર્થાત્ તેનો ત્યાગ) અને પોતાના સ્વભાવમાં સ્થિરતા તે જ શીલપાલન છે.'

પણ જે જીવ પર વિષયોથી કે પરભાવોથી સુખ માનતો હોય તે જીવને બ્રહ્મચર્ય જીવન હોય નહિ; કેમકે તેને વિષયોના સંગની રુચિ પડી છે. પછી ભલે તે જીવ શુભરાગ વડે કદાચ સ્ત્રી સંગ કે પુરુષસંગ ન કરતો હોય, પણ અમુક શબ્દથી કે મૂર્તિ વગેરે અમુક રૂપથી ઇત્યાદિ કોઈપણ વિષયથી મને સુખ થાય કે તેના નિમિત્તથી મને જ્ઞાન થાય એવી જેની દૈષ્ટિ છે તેને પર વિષયોની રુચિ જ છે અને તેથી તેને વાસ્તવિક બ્રહ્મચર્ય હોતું જ નથી.

આથી તત્ત્વજ્ઞાનને અને બ્રહ્મચર્યને મેળ સિદ્ધ થયો; કેમકે જે જીવને તત્ત્વજ્ઞાન હોય, આત્માની રુચિ હોય તે જીવ કદી કોઈપણ પર વિષયમાં સુખ માને નહિ, એટલે રુચિમાં-શ્રદ્ધામાં-દૈષ્ટિમાં તો તેણે પોતાના આત્મસ્વભાવનો સંગ કરીને સર્વ પર વિષયોનો સંગ છોડી દીધો છે. તેથી તે જીવ રુચિ-શ્રદ્ધાથી તો બ્રહ્મચર્ય જીવન જ જીવે છે. અને પછી સ્વભાવની રુચિના જોરે સ્વભાવમાં લીનતા કરતાં જેમ જેમ રાગાદિ પર પરિણતિ ટળતી જાય છે તેમ તેમ તેના નિમિત્તભૂત બાહ્ય વિષયો પણ સ્વયમેવ છૂટતા જાય છે, ને એ ક્રમથી આત્મિક બ્રહ્મચર્ય જીવનમાં આગળ વધતાં તે જીવ પોતે પૂર્ણ બ્રહ્મસ્વરૂપ પરમાત્મા થઈ જાય છે.

શરીરના સ્પર્શમાં જેને સુખની માન્યતા ટળી ગઈ હોય તે જ તેનાથી વિરક્ત થઈને બ્રહ્મચર્ય જીવન જીવી શકે. હવે જેને શરીરના સ્પર્શ-વિષયમાંથી સુખબુદ્ધિ ટળી ગઈ હોય તે જીવને શબ્દ, રૂપ, રસ, ગંધ કે વર્ણ વગેરે વિષયોમાંથી પણ સુખબુદ્ધિ અવશ્ય ટળી ગઈ હોય. એકપણ ઇન્દ્રિયમાંથી જેને ખરેખર સુખ બુદ્ધિ ટળે તેને પાંચે ઇન્દ્રિયોમાંથી સુખબુદ્ધિ ટળે. હવે પાંચે ઇન્દ્રિય-વિષયોમાંથી સુખબુદ્ધિ તેને જ ટળે કે જેણે સત્પુરુષના ઉપદેશના શ્રવણ પૂર્વક, પાંચ ઇન્દ્રિયોના વિષયોથી પાર અતીન્દ્રિય આત્માનું સુખ લક્ષગત કર્યું હોય અને અંતરમાં તેની રુચિ થઈ હોય; એવો જીવ જ યથાર્થપણે ઇન્દ્રિયવિષયોથી વિરક્ત થઈને બ્રહ્મચર્ય જીવન જીવી શકે.

આત્માના લક્ષ વગર સ્પર્શેન્દ્રિયના વિષયને છોડીને કોઈ જીવ શારીરિક બ્રહ્મચર્ય તો પાળે પણ કડવાશમાં દુઃખ અને લાડવા ખાવામાં સુખ-આનંદ માને તો તેણે 'રસ' સાથે વિષય કર્યો છે એટલે તેનું ખરેખર બ્રહ્મચર્ય જીવન નથી પણ વિષયી જીવન છે.

તેવી રીતે દુર્ગંધમાં દુઃખ અને સુગંધમાં સુખ માને તો તેણે "ગંધ,, સાથે વિષય કર્યો છે.

તેમ, સ્ત્રી આદિની આકૃતિને કારણે વિકાર થવાનું માને અને ભગવાનની મૂર્તિ વગેરેના કારણે વીતરાગતા થવાનું માને, અગર રૂપને લીધે જ્ઞાન થયું એમ માને તો તેણે 'રૂપ (વર્ણ) સાથે વિષય કર્યો છે.

વળી, નિંદા વગેરેના શબ્દો દ્વેષ કરાવે અને પ્રશંસાના શબ્દો રાગ કરાવે અથવા દેવ-ગુરુની વાણીથી મને જ્ઞાન થાય-એ જેણે માન્યું છે તેણે 'શબ્દ' સાથે વિષય કર્યો છે.

અને બ્રહ્મચર્યના નામે જેણે માન પોષવાની કે બીજી કોઈ વસ્તુની રુચિ હોય તો તે જીવે માન સાથે વિષય કર્યો છે.

ઉપર પ્રમાણે જે જીવની પરિણતિ પોતાના સ્વધરને છોડીને પર ઘરમાં ભમે છે, આત્મવિષય છોડીને પર વિષયોમાં એકતા કરે તે જીવ ખરેખર બ્રહ્મચારી નથી પણ અબ્રહ્મચારી છે. સમ્યક્દર્શનમાં સ્વદ્રવ્યને વિષય કરનાર છે જે સ્વદ્રવ્યનો વિષય કરે તેને પરદ્રવ્યનો વિષય ટળે, જે સ્વદ્રવ્યને વિષય ન કરે ને પર દ્રવ્ય સાથે જ વિષય કરે તેને કદી વિષય ટળે નહીં.

કોઈ જીવ શુભરાગના વેગવડે બાહ્ય ત્યાગી-દ્રવ્યલિંગી તો થઈ જાય પણ એમ માનતો હોય કે મને નિમિત્તથી લાભ-નુકશાન થાય, અથવા તો જે પુણ્યની વૃત્તિ થાય છે તે મને ધર્મનું કારણ છે, તો તે-જીવે પર વિષયનો અને પરભાવનો સંગ જરા પણ છોડ્યો નથી, ને તેને આત્મિક બ્રહ્મચર્ય જરાપણ પ્રગટ્યું નથી. પુણ્યભાવ તો પર વિષયના લક્ષે જ થાય છે. તે પુણ્યને જેણે ધર્મ માન્યો તેણે ખરેખર પરવિષયોમાં સુખ છે-એમ જ માન્યું છે. તેથી તેને અંતરમાં પરવિષયોનો સંગ છોડવાની રુચિ નથી પણ પર વિષયોનો સંગ કરવાની રુચિ છે. પર વિષયોનોસંગ કરવાની રુચિ તે અબ્રહ્મચર્ય જ છે. જે જીવ દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્રથી આ આત્માને લાભ થાય એમ માને તે જીવને દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્રના વિષયને છોડવાની રુચિ નથી પણ દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્રનો વિષય કરવાની રુચિ છે. જેમ સ્ત્રી વગેરેમાં સુખબુદ્ધિ તે વિષય છે, તેમ દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્ર પણ પરવિષય છે; તેમાં સુખબુદ્ધિ તે પણ વિષય જ છે. એક અશુભ છે અને બીજો શુભ છે એટલું જ; પરંતુ છે તો બન્ને વિષય, એક અબ્રહ્મના જ તે બે પ્રકાર છે.

મારા અસંગ ચૈતન્યતત્ત્વને કોઈ પર દ્રવ્યનો સંગ જરાપણ નથી. પર દ્રવ્યના સંગથી મારામાં જરાપણ સુખ નથી, પણ પર દ્રવ્યના સંગ વગર જ મારા સ્વભાવથી મારું સુખ છે-એમ જે જીવે પોતાના અતીન્દ્રિય આત્મસ્વભાવની રુચિ અને લક્ષ કર્યું છે તથા સર્વ ઈન્દ્રિયવિષયોની રુચિ છોડી છે તે ભવ્ય જીવ ખરું આત્મજીવન-બ્રહ્મજીવન જીવે છે. એવા સમ્યક્દૃષ્ટિ ધર્માત્મા ભગવાન સમાન છે-એમ જ્ઞાનીઓ કહે છે.

આ શરીર તો કાષ્ટની પૂતળી સમાન જડ છે ને ચૈતન્યમૂર્તિ આત્મા તેનાથી જુદો છે એમ જાણે એટલે કે શરીર અને આત્માનું ભેદજ્ઞાન કરે તેને ભગવાન સમાન કહેવાય છે. બીજાના સુંદર શરીર દેખવાને કારણે તેને લેશ પણ વિકાર થતો નથી. એટલે તેમાં આત્માના લક્ષે બ્રહ્મચર્ય પાળવાનું જ આવ્યું. બાકી શરીરના લક્ષે શુભભાવ રૂપ બ્રહ્મચર્ય રાખે ને વિષય ઈચ્છા ન કરે તે પુણ્યબંધનું કારણ છે, પણ માત્ર એવું શુભ ભાવરૂપ બ્રહ્મચર્ય પાળનારને 'ભગવાન સમાન' કહ્યો નથી.

આ રીતે ખરેખર આત્મસ્વભાવની રુચિની સાથે જ બ્રહ્મચર્ય વગેરે સર્વ ગુણોનાં બીજડાં પડેલાં છે. ને જેમ જેમ તે રુચિનો વિકાસ થતો જાય છે તેમ તેમ આત્મિક બ્રહ્મચર્ય, અહિંસા વગેરે ગુણો પણ વિકસતા જાય છે. માટે સાચું બ્રહ્મચર્ય જીવન જીવવાના અભિલાષી જીવોનું પહેલું કર્તવ્ય એ છે કે સર્વે પર વિષયોથી ખાલી ને અતીન્દ્રિય સુખથી ભરપૂર એવા પોતાના આત્મસ્વભાવની રુચિ કરવી, તેનું લક્ષ કરવું અને તેનો અનુભવ કરીને તેમાં તન્મય થવાનો પ્રયત્ન કરવો.

એ પ્રકારે બ્રહ્મચર્ય જીવન જીવનાર અવસ્ય પરમાત્મા થઈ જાય છે.

બ્રહ્મચર્ય વિષે સુભાષિત

(પૂજ્ય ગુરુદેવના વ્યાખ્યાનમાંથી)

બ્રહ્મચર્યનો પ્રસંગ હોવાથી બ્રહ્મચર્ય સંબંધી શ્લોકના અર્થ થાય છે.

નિરખીને નવયૌવના લેશ ન વિષય નિદાન

ગણે કાષ્ટની પુતળી તે ભગવાન સમાન.

તે ભગવાન સમાન:- ૧ અહીં ભગવાન સમાન કહ્યો છે. તે એકલા શુભરાગરૂપ બ્રહ્મચર્યની વાત નથી. પરને દેખીને જે રાગ માને છે, તેને તો પરમાં એકત્વ બુદ્ધિ રૂપ મિથ્યાત્વ છે. જ્ઞાની સ્ત્રીને દેખીને રાગ માનતા નથી તેથી દર્શનનો દોષ નથી અસ્થિરતાથી રાગ થાય તે ચારિત્રની નબળાઈ છે. નિરખીને એટલે કે પર વસ્તુને દેખીને 'આ સાડું છે' એવી બુદ્ધિથી જે રાગ થાય તે મિથ્યાત્વીનો છે. જ્ઞાનીને રાગ થાય પણ તે સ્ત્રીને દેખવાના કારણે થતો નથી. સ્ત્રી મારી છે કે સુંદર છે એવી માન્યતાથી જ્ઞાનીને રાગ થતો નથી. ચોથે-પાંચમે ગુણસ્થાને જ્ઞાનીને આદીનો રાગ હોય પણ તે પરના કારણે રાગ નથી માનતા તેને મિથ્યાત્વનો રાગ નથી. જ્ઞેયોને જ્ઞેય તરીકે જાણે છે. પણ તેના કારણે રાગ માનતા નથી. સુંદર સ્ત્રી દેખીને જે રાગ માને છે તેને તો અનંત સંસારના કારણ રૂપ રાગ છે. વળી જ્ઞાનીને લેશ પણ વિષય નિદાન નથી. આસક્તિનો રાગ હોય પણ તે વિષયમાં સુખ માનતા નથી. વિષયને સુખનું કારણ માનીને જ્ઞાનીને કદી રાગ થતો નથી અને અહીં ભગવાન સમાન કહ્યો છે પણ મિથ્યાદૃષ્ટિ અનંતવાર બ્રહ્મચર્ય પાળીને નવમી ગ્રૈવેયક ગયો તેને અહીં ભગવાન સમાન કહ્યો નથી.

જેમ સ્ત્રીને નિરખીને તેના કારણે જ્ઞાની રાગ માનતા નથી તેમ પૈસા કે દેવ-શાસ્ત્ર-ગુરુ વગેરે કોઈ પદાર્થને કારણે પણ જ્ઞાની રાગ માનતા નથી. આવા સ્વભાવના લક્ષે બ્રહ્મચર્ય હોય તો તે પાત્રતા છે. અને સ્વભાવના લક્ષ વગર બ્રહ્મચર્ય પાળે તો મંદરાગથી પુણ્યબંધાય પણ તેમાં આત્મ લાભ નથી.

આ પાઠનું નામ 'બ્રહ્મચર્ય વિષે સુભાષિત' છે. લૌકિકમાં જે બ્રહ્મચર્યનું કથન છે તે નહીં, પણ પરમાર્થ સ્વરૂપ શું છે? તેની વાત આમાં કરે છે.

શાંતિનાથ ભગવાન પહેલાં ગૃહસ્થપણામાં હતા, ચક્રવર્તી હતા, હજારો રાણીઓ હતી છતાં તેઓના કારણે લેશ પણ રાગ થવાનું માનતા નથી, તેના વિષયમાં લેશ પણ સુખ માનતા નથી, તેને અહીં ભગવાન સમાન કહ્યા છે. સ્ત્રીઓ મારી-એમ માને તો તેના કારણે રાગ માન્યો ને તેમાં એકત્વબુદ્ધિ છે, તે મિથ્યાદૃષ્ટિ છે. અંતરદૃષ્ટિમાં ફેર છે. બહારના આચરણથી ફેર જણાય નહીં.

નવયૌવના સ્ત્રીને કાષ્ટની પૂતળી સમાન ગણે એટલે જગતના જ્ઞેયોની જેમ તેને પણ જ્ઞેય જાણે. જેમ જગતમાં બીજા પદાર્થો જ્ઞેય છે, તેમ સ્ત્રી પણ જ્ઞેય છે. મારા સ્વભાવમાં વસ્તુઓને દેખીને વિકાર થતો નથી. નવ યૌવના સ્ત્રીઓને દેખવાના કારણે જો રાગ થવાનું માને તો તેના અભિપ્રાયમાં રાગ કરવાનું જ આવ્યું કેમકે જગતમાં નવયૌવના સ્ત્રીઓ તો અનાદિ અનંત છે. તેને કારણે જો રાગ માને તો તેને અનાદિ અનંત કાળ રાગ કરવાનું આવ્યું. તેનો અભિપ્રાય મિથ્યા છે. જ્ઞાની જાણે છે કે સ્ત્રીને કારણે મને રાગ નથી સ્ત્રીને દેખવાના કારણે મને રાગ નથી. તેને કહ્યું કે:-

નિરખીને નવયૌવના લેશ ન વિષય નિદાન

ગણે કાષ્ટની પૂતળી તે ભગવાન સમાન. ૨

ધર્મીને રાગહોવા છતાં સ્ત્રીથી રાગ થવાનું માનતા નથી. રાગ થાય તેને સુખનું કારણ માનતા નથી. જગતના અનંત અનંત જ્ઞેયો છે, તે કોઈ મને રાગનું કારણ નથી, અને મારો જ્ઞાન સ્વભાવ રાગ રહિત છે, તેમાં રાગ થાય તે મને સુખરૂપ નથી-તેમ જ્ઞાની જાણે છે તે

ભગવાન સમાન છે. હજી સાક્ષાત્ ભગવાન થયા નથી. અસ્થિરતાનો રાગ છે. પણ રાગ રહિત પૂર્ણ સ્વભાવનું ભાન છે. તેથી તે ભગવાન સમાન છે. રાગ છે તે ક્ષણિક દોષ છે. પણ ત્રિકાળી દૈષ્ટિના જોરે તે રાગ અલ્પકાળે ટળી જવાનો છે. રાગમાં જે સુખ માને છે. તેણે રાગને ટાળવા જેવો માન્યો નહીં.

જ્ઞાનીને સ્ત્રી દેખીને રાગ થતો નથી. તેમાં અલ્પરાગ હોય તેથી સુખી થતો નથી અને જગતના શેયોની જેમ નવયૌવના સ્ત્રીને કાષ્ટની પૂતળી જેવી ગણે છે એને અહિં ભગવાન સમાન કહ્યા છે.

હજી શુભરાગનો વિકલ્પ છે, તેથી કહ્યું કે “ગણે કાષ્ટની પૂતળી” હજી તદન વીતરાગતા થઈ નથી પણ પર લક્ષે શુભરાગ છે. તેથી તે સાક્ષાત્ ભગવાન નથી. પણ ભગવાન સમાન છે—એમ કહ્યું છે. જો સાક્ષાત્ ભગવાન થઈ ગયા હોય તો કાષ્ટની પૂતળી ગણવાનો વિકલ્પ પણ ન હોય. આત્માના સ્વભાવનું ભાન હોવાથી અસ્થિરતાના રાગવાળો હોવા છતાં તેને ભગવાન સમાન કહ્યો છે. જેની દૈષ્ટિ પર ઉપર છે જે પરને કારણે રાગ માને છે, જે વિષયોમાં સુખ માને છે. તે ભલે બ્રહ્મચર્ય પાળે પણ તેને ધર્મ થતો નથી ને એને અહીં ભગવાન સમાન કહ્યો નથી.

મારું સ્વરૂપ જ્ઞાતાદૈષ્ટ છે, રાગ થાય તે વિકાર છે પરને કારણે રાગ થતો નથી, અને રાગ થાય તેમાં મારું સુખ નથી—એવું જેને ભાન છે. એને શ્રીમદ્દરાજચંદ્રજીએ ૧૬ મા વર્ષે ભગવાન સમાન કહ્યા છે.

આ સઘળા સંસારની રમણી નાયક રૂપ

એ ત્યાગી ત્યાગ્યુ બધું કેવળ શોક સ્વરૂપ.

સ્ત્રી સાથે રમણ કરવામાં સુખ છે એવી બુદ્ધિ તે સંસારનું મૂળ કારણ છે. જગતમાં મૂળ રાગ સ્ત્રીના વિષયનો હોય છે. એનામાં પણ સુખ બુદ્ધિ જેણે છોડી દીધી છે ને તે તરફના રાગમાં પણ જેને સુખ બુદ્ધિ નથી તેણે જગતના પદાર્થોના કારણે રાગ થાય એવી માન્યતા છોડી દીધી છે અને તે કેવળ ઉદાસીન રૂપ જ્ઞાતાદૈષ્ટ છે. ખરેખર રમણી સંસારનું કારણ નથી. પણ રમણી સાથેના વિષયમાં સુખ છે, એવી માન્યતા જ સંસારનું મૂળ છે. જ્ઞાનીને લક્ષ્મી વગેરે પર ચીજને કારણે તો રાગ થવાની માન્યતા નથી પણ અસ્થિરતાથી રાગ થાય તેને પણ પોતાનું સ્વરૂપ જાણતા નથી. પર વસ્તુ મને હિતકાર નથી એવા ભાનપૂર્વક જેણે ઘણો રાગ છોડ્યો છે. અને બાકી રહેલો અલ્પ રાગ છોડવાનો છે. તેણે બધું ત્યાગ્યું એમ કહ્યું છે.

એક વિષયને જીતતા જીત્યો સબ સંસાર

નૃપતિ જીતતાં જીતીએ દળ-પુર નેઅધિકાર

આત્મા જ્ઞાનસ્વરૂપ છે તે સિવાય બીજા બધા પદાર્થો તે મારું ધ્યેય નથી. ચૈતન્ય સ્વભાવને જ્ઞાનનો વિષય કરીને જેણે પર સાથેનો વિષય છોડી દીધો છે. રાગ થાય તેને ધ્યેય માનતા નથી. પરવસ્તુને ધ્યેય માનતા નથી—તેણે આખો સંસાર જીતી લીધો. એકલા અબ્રહ્મને જ જીતવાની વાત નથી પણ એક તરફ ચૈતન્ય તે સ્વવિષય અને બીજી તરફ આખો સંસાર તે પરવિષય છે. જગતનો કોઈ પર વિષય મને સુખરૂપ નથી. એવા ભાન પૂર્વક જેણે એક વિષય જીત્યો તેણે આખો સંસાર જીતી લીધો છે. જેમ રાજાને જીતતાં લશ્કર વિ. જીતાય જાય છે, તેમ આત્મ સ્વભાવના ભાનપૂર્વક જેને વિષયોમાંથી સુખ બુદ્ધિ ઉડી ગઈ છે. તેનો સમસ્ત સંસાર નાશ થઈ જાય છે.

વિષયરૂપ અંકુરથી ટળે જ્ઞાન ને ધ્યાન

લેશ મદિરા પાનથી છાકે જ્યમ અજ્ઞાન.

પરવિષયમાં સુખ છે એવી બુદ્ધિ તે અજ્ઞાન ભાવના અંકુરો છે. તેમાંથી અનંત સંસારનું ઝાડ ફેલાશે. ચૈતન્યમાં શાંતિ છે તેને ચુકીને પરમાં જે સુખ માને છે, તેને ચૈતન્યનું જ્ઞાન ને ધ્યાન થતું નથી.

ચૈતન્યને ચુકીને પરવિષયમાં જેણે સુખ માન્યું છે તેને આત્માનું સાચું જ્ઞાન નથી. આત્માના જ્ઞાનવગર આત્માનું ધ્યાન પણ નહિ. જ્ઞાની પરમાં સુખ માનતા નથી. જ્ઞાનસ્વભાવી આત્મામાં જ મારું સુખ છે, એવું તેને ભાન છે. તે મોક્ષના અંકુર છે. અજ્ઞાનીને પરમાં સુખબુદ્ધિ હોવાથી તેને વિષયનો અંકુર વધારવાની ભાવના છે, જ્ઞાનીને સ્વભાવના ભાનમાં ક્ષણે ક્ષણે રાગ ઘટતો જાય છે કે રાગની ભાવના નથી ને વિષયમાં સુખબુદ્ધિ નથી. અજ્ઞાનીને રાગની વૃદ્ધિ થશે એટલે રાગ રહિત સ્વભાવનું જ્ઞાન ટળશે ને વિષયમાં અંકુરની વૃદ્ધિ થશે. પણ ચૈતન્યમાં એકાગ્રતા નહિ થાય. જેમ મદિરાપાનથી અજ્ઞાન થાય છે ને માતાને પણ સ્ત્રી કહેવા માંડે છે તેમ અજ્ઞાની પરમાં સુખ માનીને વિષયોનો રાગ કરે છે. એટલે તેનો રાગ તે વિષયનો અંકુર છે તેમાંથી સંસારનું ઝાડ થશે. જ્ઞાનીને રાગ થાય તે અસ્થિરતાનો છે. તે સંસારનું કારણ નથી. તેને સમ્યક્જ્ઞાનનો અંકુર ફાલીને કેવળજ્ઞાન થાય છે.

જે નવવાડ વિશુદ્ધથી ધરે શિયળ સુખદાઈ

ભવ તેનો લવ પછી રહે તત્ત્વવચન એ ભાઈ.

હે! ભાઈ આત્મભાન વગર તો અનંતવાર નવ વાડે શિયળ પાળ્યું. પણ તે 'વિશુદ્ધ' નથી. આત્મસ્વરૂપના ભાન સહિત જે નવ વાડે બ્રહ્મચર્ય પાળે છે તેને પછી અલ્પ ભવ જ રહે છે. આવું તત્ત્વ વચન છે. રાગરહિત સ્વભાવના ભાનપૂર્વક સ્ત્રી આદિ પ્રત્યેના રાગને જે ટાળે છે, ને સુખદાયક શિયળ પાળે છે, તેને અલ્પ ભવજ બાકી છે એ તત્ત્વવચન છે.

સુંદર શિયળ સુરત્તરુ મન વાણી ને દેહ

જે નરનારી સેવશે, અનુપમ ફળ લે તેહ

સ્વભાવના ભાન સહિત રાગને છેલ્લો તે કલ્પવૃક્ષ સમાન છે. આત્માને સમજીને જે બ્રહ્મચર્ય પાળશે તે નરનારી અનુક્રમે અનુપમ એવા સિદ્ધપદને પામશે.

પાત્ર વિના વસ્તુ ન રહે, પાત્રે આત્મિકજ્ઞાન

પાત્ર થવા સેવો સદા બ્રહ્મચર્ય મતિમાન. ૭

મતિમાન એમ સંબોધન કર્યું છે. એટલે રાગ રહિત આત્માના લક્ષે જે બ્રહ્મચર્ય પાળે છે તે આત્મજ્ઞાનની પાત્રતાને સેવે છે.

ઉત્તમ બ્રહ્મચર્ય ધર્મ

(પૂજ્ય ગુરુદેવના વ્યાખ્યાનમાંથી)

'બ્રહ્મ' એટલે આત્માનો સ્વભાવ-તેમાં-ચરવું પરિણમવું-લીન થવું-તે બ્રહ્મચર્ય છે. વિકાર અને પરના સંગ રહિત આત્મસ્વભાવ કેવો છે તે જાણ્યા વગર ઉત્તમ બ્રહ્મચર્ય હોય નહિ. લૌકિક બ્રહ્મચર્ય તે શુભરાગ છે, ધર્મ નથી, અને ઉત્તમ બ્રહ્મચર્ય તે ધર્મ છે, રાગ નથી. શુદ્ધ આત્મસ્વભાવની રુચિ વગર વિષયોની રુચિ છૂટે નહિ. મારા સ્વભાવમાંથી જ મારી સુખદશા પ્રગટે છે, મારી દશા પ્રગટવા માટે મારે કોઈની અપેક્ષા નથી. એમ પરથી ભિન્ન સ્વભાવની દૈષ્ટિ થયા વગર વિષયોની રુચિ છૂટતી નથી. બહારમાં વિષયો છોડે પણ અંતરમાંથી વિષયોની રુચિ ન છોડે તો તે બ્રહ્મચર્ય નથી, સ્ત્રી-ઘરબાર છોડીને ત્યાગી થઈ જાય, અશુભભાવ છોડીને શુભ કરે, પરંતુ તે શુભભાવમાં જેને રુચિ અને ધર્મબુદ્ધિ છે તેને ખરેખર વિષયોની રુચિ છૂટી નથી. શુભ કે અશુભ વિકાર પરિણામમાં એકતાબુદ્ધિ તે જ અબ્રહ્મ પરિણતિ છે, અને વિકાર રહિત શુદ્ધ આત્મામાં પરિણામની એકતા તે જ બ્રહ્મ પરિણતિ છે. એ જ પરમાર્થ બ્રહ્મચર્ય ધર્મ છે.

અહીં સમ્યગ્દર્શન પૂર્વક મુનિની ચારિત્રદશાના બ્રહ્મચર્યની વાત છે. જગતના સર્વ વિષયોથી ઉદાસીન થઈને આત્મસ્વભાવમાં ચર્યા પ્રગટી છે તે જ બ્રહ્મચર્ય છે અને તેના ફળમાં તેમને પરમાત્મપદ મળ્યે જ છૂટકો. સ્વભાવમાં એકતા કરી અને પરથી નિરપેક્ષ થયા ત્યાં જે વીતરાગભાવ પ્રગટયો તે બ્રહ્મચર્યધર્મ છે. અહીં શ્રી પદ્મનંદિ મુનિરાજ બ્રહ્મચર્યધર્મનું વર્ણન કરે છે. -

યત્સંગાધારમેતચ્ચલતિ લઘુ ય યત્તીક્ષ્ણદુઃખોઘધારં

મૃત્પિણ્ડીભૂતભૂતં કૃત્ત બહુવિકૃતિ ભ્રાન્તિ સંસારચક્રમ્ ।

તા નિત્યં યન્મુમુક્ષુર્યતિરલમતિઃ શાન્તમોહ પ્રપશ્યતે-

જ્જામી પુત્રીઃ સાવિત્રીરિવહરિણહશસ્તત્પરં બ્રહ્મચર્યમ્ ॥ ૧૦૪ ॥

આ શ્લોકમાં 'અમલમતિ' શબ્દ ઉપર વજન છે. અમલમતિ એટલે પવિત્ર જ્ઞાન-સમ્યગ્જ્ઞાન. જેને સમ્યક્જ્ઞાન થયું છે એવા આત્માઓ કદાપિ સ્ત્રી આદિમાં સુખબુદ્ધિ ન કરે. આત્મામાં એકાગ્ર રહેનારા મુમુક્ષુઓ અને મુનિઓ કદી સ્ત્રીનો સંગ પરિચય ન કરે. સ્ત્રી આદિ વિષયોમાં સુખબુદ્ધિથી જીવ સંસારમાં રખડે છે, તેથી અહીં આચાર્યદેવ કહે છે કે જેમ કુંભારના ચાકનો આધાર ખીલી છે અને તે ચાક ઉપર રહેલા માટીના પિંડના અનેક આકાર થાય છે તેમ આ સંસારરૂપી ચાકનો આધાર સ્ત્રી છે અને સંસારમાં જીવ અનેક પ્રકારના વિકાર કરીને ચાર ગતિમાં રખડે છે. મોક્ષાભિલાષી જીવ સમ્યગ્જ્ઞાન પૂર્વક વિષયોની રુચિ છોડીને તે સ્ત્રીઓને માતા સમાન, બહેન સમાન કે પુત્રી સમાન જાણે છે તેને જ ઉત્તમ બ્રહ્મચર્યધર્મનું પાલન થાય છે. જેની નિર્મળ બુદ્ધિ થઈ છે અને જેનો મોહ શાંત થઈ ગયો છે એવા બ્રહ્મચારી આત્માઓ કદાપિ સ્ત્રીસંગ ન કરે.

ઉપદેશમાં નિમિત્તની મુખ્યતાથી વચનો આવે, ત્યાં તેનો સાચો ભાવાર્થ સમજી લેવો જોઈએ. અહીં

સ્ત્રીને સંસારનો આધાર કહ્યો-તે નિમિત્તની અપેક્ષાથી છે, ખરેખર સ્ત્રી કાંઈ જીવને રખડાવતી નથી પણ પોતાના સ્વભાવથી ખસીને સ્ત્રીની સુંદરતામાં અને વિષયમાં જીવને રુચિ થઈતે મિથ્યાત્વ પરિણતિ છે અને તે જ સંસારનો આધાર છે. સ્વભાવની અપેક્ષા ને પરની ઉપેક્ષા તે બ્રહ્મચર્ય છે, ને તે મોક્ષનો આધાર છે. સમ્યક્દર્શન પહેલાં પણ જિજ્ઞાસુ જીવોને વિષયોની મીઠાસ છૂટીને બ્રહ્મચર્યનો પ્રેમ હોય છે. જેને અંતરમાં વિષયોની મીઠાશ પડી છે, તે જીવને ચૈતન્યતત્ત્વની પ્રીતિ નથી. ચૈતન્યનો સહજાનંદ વિષયરહિત છે. તે સહજ-આનંદમય ચૈતન્ય સ્વરૂપની રુચિ છૂટીને જેને ઈન્દ્રાણી વગેરે પ્રત્યેના રાગમાં મીઠાશ આવે છે તે જીવ મિથ્યાદૈષ્ટિ છે. નિમિત્તોની ઊપેક્ષા કરી સ્વભાવમાં એકતા કરવી તે બ્રહ્મચર્ય છે. તે મુક્તિનું કારણ છે; અને આત્માને નિમિત્તોની અપેક્ષા છે એવી પરાશ્રિતદૈષ્ટિ તે વિષય છે અને તે સંસારનું કારણ છે.

આત્મસ્વભાવના ભાન વગર સ્ત્રી છોડીને બ્રહ્મચર્ય પાળે તો તે પુણ્યનું કારણ છે. પણ તે ઉત્તમ બ્રહ્મચર્ય ધર્મ નથી, વિષયોમાં સુખબુદ્ધિ અથવા નિમિત્તની અપેક્ષાનો ઉત્સાહ ને સંસારનું કારણ છે. અહીં જેમ પુરુષને માટે સ્ત્રીને સંસારનું કારણરૂપ કહી છે તેમ સ્ત્રીઓને પણ પુરુષની રુચિ તે સંસારનું કારણ છે.

આચાર્યદેવ કહે છે કે જો આ જગતમાં સ્ત્રી ન હોત તો સંસાર ન હોત એટલે કે જો જીવની દૈષ્ટિ સ્ત્રી આદિ નિમિત્ત ઉપર ન હોત તો તેની દૈષ્ટિ સ્વભાવ ઉપર હોત, ને સ્વભાવદૈષ્ટિ હોત તો સંસાર ન હોત. સ્વભાવ દૈષ્ટિથી સ્વભાવનો આનંદ પ્રગટયા વગર રહે નહિ, સ્વભાવદૈષ્ટિ છોડીને મિથ્યાત્વથી સ્ત્રી આદિમાં સુખ માન્યું ત્યારે સ્ત્રીને સંસારનું કારણ કહેવાયું. સ્ત્રી આદિ નિમિત્તના આશ્રયે રાગ કરીને એમ માને કે “આમાં શું વાંધો છે?” અથવા તો ‘આમાં સુખ છે’ એમ માનનાર જીવ સ્વભાવનો આશ્રય ચૂકીને સંસારમાં રખડે છે, આત્માનો શુદ્ધ ઉપાદાન સ્વભાવ તો પરમ આનંદનું કારણ છે; પણ તેને ભૂલીને નિમિત્તનો આશ્રય કર્યો તેથી તે નિમિત્તને જ સંસારનું કારણ કહ્યું છે. એ ક્ષણિક સંસારભાવ જીવ સ્વભાવના આધારે થતા નથી-પણ નિમિત્તના આધારે થાય છે. એમ બતાવવા માટે સ્ત્રીને સંસારનો આધાર કહ્યો છે. જેમ નાની ખીલીના આધારે ચાક ધૂમે છે તેમ પોતાની પરિણતિમાં ઊંડે ઊંડે પરાશ્રયમાં સુખ માને છે તે માન્યતારૂપી ધરી ઉપર જીવ અનંત પ્રકારના સંસારમાં ભમે છે, જીવના સંસાર ચક્રની ધરી મિથ્યાત્વ છે.

શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીએ કહ્યું છે કે:-

“આ સઘળા સંસારની રમણી નાયક રૂપ,
એ ત્યાગી ત્યાગ્યું બધું કેવળ શોક સ્વરૂપ;”

એ તો નિમિત્તની અપેક્ષાએ વાત છે. ખરેખર સ્ત્રી સંસારનું કારણ નથી. પૂર્વે અનંતવાર દ્રવ્યલિંગી સાધુ થઈને સ્ત્રીનો સંગ છોડ્યો અને બ્રહ્મચર્યવ્રત પાળ્યું છતાં કલ્યાણ થયું નહિ. પોતાના સ્વભાવનો આશ્રય ચૂકીને નિમિત્તનો-પુણ્યનો-વ્યવહારનો આશ્રય માન્યો તે જ મૈથુન છે; પુણ્ય-પાપ ભાવોની રુચિ તે જ મહાન ભોગ છે. તેને બહારમાં સંયોગ કદાચ ન દેખાય પણ અંતરમાં તો ક્ષણેક્ષણે વિકારનો ભોગવટો કરે છે.

પૂર્ણ વીતરાગી બ્રહ્મચર્યદશા પુરુષને જ હોઈ શકે છે તેથી પુરુષની મુખ્યતાથી કથન છે. સ્ત્રીને પાંચમા ગુણસ્થાન સુધીની દશા હોય છે, વિશેષ ઊંચી દશા હોતી નથી. પંચ પરમેષ્ઠી પદમાં તેનું સ્થાન નથી; તેથી શાસ્ત્રોમાં તેની વાત મુખ્યપણે હોતી નથી. પણ ગૌણપણે તેની ભૂમિકા મુજબ સમજવું. સ્ત્રીને માટે પુરુષના સંગની રુચિ તે સંસારનું કારણ છે.

શાસ્ત્રોમાં બ્રહ્મચર્યની નવ વાડ કહી છે, તે નવ વાડ તેવા પ્રકારના રાગથી બચવા માટે છે “પર દ્રવ્ય પણ નુકશાન કરે છે” એમ બતાવવા માટે કહ્યું નથી. આપણા ભાવ શુદ્ધ છે ને પરદ્રવ્ય તો નુકશાન કરતું નથી માટે બ્રહ્મચર્યની વાડનો ભંગ કરવામાં બાધા શું? સ્ત્રી આદિના પરિચયમાં શું વાંધો છે’ આવા કુતર્કથી જો રુચિપૂર્વક બ્રહ્મચર્યની વાડ તોડે તો તે જીવ જિનઆજ્ઞાનો ભંગ કરનાર મિથ્યાદૈષ્ટિ છે ‘પરદ્રવ્ય નુકશાન કરતું નથી માટે બ્રહ્મચર્યની વાડનો ભંગ કરવામાં બાધ શું છે!’ એટલે કે સ્વદ્રવ્યનું અવલંબન છોડીને પરદ્રવ્યને અનુસરવામાં બાધ શું છે? આવી બુદ્ધિવાળો જીવ મિથ્યાદૈષ્ટિ છે. હે સ્વચ્છંદી! પરદ્રવ્ય નુકશાન કરતું નથી એ વાત તો એમ જ છે, પરંતુ એ જાણવાનું પ્રયોજન તો પરદ્રવ્યથી પરાડમુખ થઈને સ્વભાવમાં વળવાનું હતું કે પરદ્રવ્યને સ્વચ્છંદપણે અનુસરવાનું હતું? જેમ પરદ્રવ્ય નુકશાન કરતું નથી તેમ પરદ્રવ્યથી તને લાભ પણ થતો નથી-આમ સમજનારને પરના સંગની ભાવના જ કેમ હોય? પરથી

નુકશાન નથી માટે પરનો સંગ કરવામાં બાધ નથી આવી જેની ભાવના છે તે સ્વચ્છંદી મિથ્યાદૃષ્ટિ છે, તે તત્ત્વને સમજ્યો નથી. જે તત્ત્વજ્ઞાન વીતરાગતાને પોષે છે તે તત્ત્વજ્ઞાનની ઓથે સ્વચ્છંદી જીવ પોતાના રાગને પોષે છે, તેને કદી તત્ત્વજ્ઞાન સાચું પરિણમતું નથી. ‘અહો! મારા આત્માને પરથી કાંઈ લાભ કે નુકશાન નથી’ એમ સમજતાં તો પરની ભાવના છૂટીને સ્વભાવની ભાવના થાય, તેને બદલે, જેને સ્વભાવની ભાવના ન થઈને પરના સંગની રુચિ થઈ-તે મિથ્યાદૃષ્ટિ છે, વીતરાગ માર્ગથી ભ્રષ્ટ છે, તેણે વિકારને વિદ્વકારક માન્યો નથી. પહેલાં તો સ્ત્રી આદિના સંગથી પાપ માનીને તેનાથી ભયભીત રહેતો, અને હવે તો પરથી નુકશાન નથી એમ માનીને ઊલટો નિ:શંકપણે રાગના પ્રસંગમાં જોડાઈને સ્વચ્છંદને પોષે છે. તેવા જીવને વિકાર અને સ્વભાવનું ભેદજ્ઞાન કરવાનો મહિમા નથી. તેનામાં સત્ સમજવાની કે સાંભળવાની પણ પાત્રતા નથી.

જ્ઞાનમૂર્તિ ચૈતન્ય સ્વભાવના ભાનપૂર્વક જે નવ વાડ છે તે તેવા પ્રકારના અશુભ રાગનો અભાવ બતાવે છે. બ્રહ્મચારી જીવને તેવા પ્રકારનો અશુભરાગ સહેજે ટળી ગયો હોય છે. બ્રહ્મચારી હોય અને સ્ત્રીના પરિચયનો ભાવ આવે એમ બને નહિ. કોઈ જીવ બ્રહ્મચર્યની વાડ તોડીને સ્ત્રીનો સંગ પરિચય કરે, તેની સાથે એકાંત વાસ સેવે અને એમ કહે કે ‘હું તો બ્રહ્મચર્યની પરીક્ષા કરું છું!’ તો એવો જીવ પરાશ્રયની રુચિથી સંસારમાં રખડશે. હે ભાઈ! તને સ્ત્રીનો પરિચય કરવાની હોંશ થઈ ત્યાં જ તારી પરીક્ષા થઈ ગઈ છે કે તને બ્રહ્મચર્યનો ખરો રંગ નથી, તારે પરીક્ષા કરવી હોય તો સ્વભાવના આશ્રયે કેટલો વીતરાગભાવ ટકે છે તે ઉપરથી પરીક્ષા કર.

અહીં તો સમ્યગ્દર્શનપૂર્વક મુનિઓને કેવું ઉત્તમ બ્રહ્મચર્ય હોય તેની ઉત્કૃષ્ટ વાત છે. ખરેખર તો વીતરાગ ભાવ તે જ ધર્મ છે, પણ તેની પૂર્વે નિમિત્તરૂપે બ્રહ્મચર્યનો શુભ રાગ હતો તેને છોડીને વીતરાગભાવ થયો એમ બતાવવા તે વીતરાગભાવને ઉત્તમ બ્રહ્મચર્ય ધર્મ કહ્યો છે. મુનિરાજને જ્યારે શુદ્ધોપયોગમાં રમણતા ન રહે અને વિકલ્પ ઊઠે ત્યારે બ્રહ્મચર્ય વગેરે પંચ મહાવ્રત પાળે છે; તે વખતે કદાચ સ્ત્રી તરફ લક્ષ જાય તો કોઈ અશુભવૃત્તિ ન થતાં તે પ્રત્યે માતા, બહેન કે પુત્રી તરીકેનો વિકલ્પ થાય અને તે શુભ વિકલ્પનો પણ નિષેધ વર્તતો હોય છે. તેથી ત્યાં પણ ઉત્તમ બ્રહ્મચર્ય ધર્મ છે. સ્ત્રી આદિ પરના લક્ષે જે વિકલ્પ ઊઠ્યો છે તે તો રાગ છે, તે પરમાર્થે બ્રહ્મચર્ય નથી, પણ ત્રિકાળી શુદ્ધ સ્વભાવની રુચિના જોરે તે સ્ત્રી આદિ તરફના વિકલ્પની રુચિ ઉડાડતો વિકલ્પ થયો છે તેથી તેને બ્રહ્મચર્ય કહેવાય છે અને તે વિકલ્પ પણ છેદીને સાક્ષાત્ વીતરાગભાવ પ્રગટાવે તે પરમાર્થે ઉત્તમ બ્રહ્મચર્યધર્મ છે, તે કેવળજ્ઞાનનું સાક્ષાત્ કારણ છે.

સ્વભાવદૃષ્ટિ છોડીને જેણે સ્ત્રીમાં જ સુખ માન્યું છે તેને અનંત સંસારનું ભ્રમણ થાય છે, અને તેને માટે સ્ત્રી જ સંસારનું કારણ છે એમ કહેવામાં આવે છે. ભરત ચક્રવર્તી ગૃહસ્થદશામાં ક્ષાયિક સમ્યગ્દૃષ્ટિ હતા અને હજારો રાણીઓ હતી છતાં તેમાં સુખની માન્યતા સ્વપ્નેય ન હતી; તેમ જ તેમાં જે રાગ હતો તેને પણ પોતાનું સ્વરૂપ માનતા નહિ. તેથી સ્વભાવદૃષ્ટિના જોરે તે રાગ છોડીને ત્યાગી થઈ તે જ ભવે કેવળજ્ઞાન અને મુક્તિ પામ્યા.

એક દ્રવ્યને બીજા દ્રવ્ય સાથે સંબંધ છે એવી જે બે પદાર્થના સંબંધની બુદ્ધિ તે વ્યભિચારિણી બુદ્ધિ છે, તે મિથ્યાત્વ છે, તે જ અબ્રહ્મચર્ય છે અને તે જ ખરેખર સંસારપરિભ્રમણનો આધાર છે. જેને એક પણ અન્ય દ્રવ્યની સાથે સંબંધની વૃત્તિ છે તેને ખરેખર બધાય પદાર્થોમાં એકત્વબુદ્ધિ રહેલી છે, તેને ભેદજ્ઞાન નથી, અને ભેદજ્ઞાન વગર બ્રહ્મચર્ય ધર્મ હોતો નથી માટે, આચાર્યદેવ કહે છે કે, સ્વ પરનું ભેદજ્ઞાન કરીને સ્ત્રી આદિમાં સુખ કિંચિત્ નથી એમ સમજીને બ્રહ્મચારીસંતો-મુમુક્ષુઓએ સ્ત્રી આદિ સામું જોવું નહિ, તેનો પરિચય-સંગ કરવો નહિ. સર્વ પર દ્રવ્યો તરફની વૃત્તિ તોડીને સ્વભાવમાં સ્થિરતાનો અભ્યાસ કરવો.

હવે આચાર્યદેવ વીતરાગી બ્રહ્મચારી પુરુષોનો મહિમા બતાવે છે-

આચાર્યદેવ પુણ્ય અને પવિત્રતાને જુદાં પાડીને સમજાવે છે. આ સંસારમાં જેને સ્ત્રીઓ યાહે તેવું સુંદર રૂપ છે તે પુણ્યવંત છે; પરંતુ એવા પુણ્યવંતો-ઈન્દ્રો, ચક્રવર્તીઓ વગેરે-પણ, જેમના હૃદયમાં સ્ત્રી સંબંધી જરા પણ વિકલ્પ નથી એવા વીતરાગી સંતના ચરણમાં શિર ઝુકાવી ઝુકાવીને નમસ્કાર કરે છે. માટે પુણ્ય કરતાં પવિત્રતા જ શ્રેષ્ઠ છે. તેથી જીવોએ પુણ્યની અને તેના ફળની-સ્ત્રી આદિની-રુચિમાં ન રોકાતાં આત્માના વીતરાગી સ્વભાવનાં રુચિ અને મહિમા કરવાં જોઈએ.

જે પુરુષનું શરીર રૂપાળું છે તેનો સ્ત્રીના હૃદયમાં વાસ છે અને તે પુણ્યવંત છે. પણ એવા પુણ્યવંતો ય પવિત્રતા પાસે નમી જાય છે. જેમના હૃદયમાં સ્ત્રીઓ સ્વપ્ને પણ વાસ કરતી નથી, સ્ત્રી સંબંધી જેને વિકલ્પ નથી અર્થાત્ આત્મભાનપૂર્વક સ્ત્રી આદિનો રાગ છોડીને જેઓ વીતરાગી મુનિ થયા છે તે પુરુષો જ આ જગતમાં ધન્ય છે. જેને સ્ત્રીઓ ચાહે છે એવા ઇન્દ્રો અને ચક્રવર્તી વગેરે મોટા પુરુષો પણ, જેના હૃદયમાંથી સ્ત્રી ટળી ગઈ છે એવા પવિત્ર પુરુષોને નમસ્કાર કરે છે—સ્તવે છે. સ્ત્રીઓ પુણ્યવંતને ચાહે છે અને પુણ્યવંતો ધર્માત્મા સંતને નમે છે, માટે પુણ્ય કરતાં પવિત્રતાનો—ધર્મનો પુરુષાર્થ ઊંચો છે.

ઇન્દ્રાણી ઇન્દ્રને ચાહે છે, પત્નિણી સ્ત્રી (સ્ત્રી રત્ન) ચક્રવર્તીને ચાહે છે, એ રીતે સ્ત્રીઓ પુણ્યવંતને ચાહે છે અને પુણ્યવંતને જગતના જીવો શ્રેષ્ઠ માને છે. પરંતુ તે ચક્રવર્તી વગેરે પુણ્યવંત પુરુષો પણ મુનિરાજ વગેરે પવિત્ર પુરુષોને નમી પડે છે, માટે પવિત્રતા જ શ્રેષ્ઠ છે. પવિત્રતા ઇચ્છવા યોગ્ય છે, પુણ્ય ઇચ્છવા યોગ્ય નથી.

પૂર્વના પુણ્ય ઊંચાં? કે વર્તમાનમાં સ્વભાવનો આશ્રય કરીને પુણ્યનો વિકલ્પ તોડી નાખ્યો છે તે ઊંચો? અહીં આચાર્યદેવ એમ બતાવે છે કે જેણે આત્માના સ્વભાવનો આશ્રય કરવાનો પુરુષાર્થ કર્યો છે તે જ શ્રેષ્ઠ છે, પુણ્ય કરીને સ્ત્રી આદિને પ્રિય થાય તેમાં કાંઈ આત્માની શ્રેષ્ઠતા નથી, તે આદરણીય નથી. પૂર્વે પુણ્ય કરીને તેના ફળમાં સ્ત્રી આદિ મળી તેના રાગમાં અટકવું તે સારું નથી, પણ પુણ્યને તરણાં તુલ્ય જાણીને અને સ્ત્રી પ્રત્યેના રાગને છોડીને સ્વભાવના આશ્રયે વીતરાગતા પ્રગટ કરવી તે જ શ્રેષ્ઠ છે. માટે હે જીવ! તું સ્ત્રી આદિ સંયોગની તેમ જ પુણ્યની પ્રશંસા છોડીને સ્વભાવનાં શ્રદ્ધા-જ્ઞાન-એકાગ્રતાનો પુરુષાર્થ કર, તે ધર્મ છે.

ચૈતન્યરૂપી જહાજમાં ચડીને તેઓ સંસાર સમુદ્રનો પાર પામી રહ્યા છે એવા સંતોના ચરણમાં ઇન્દ્રો-ચક્રવર્તીઓ પણ નમસ્કાર કરે છે, તે સંતોને સ્વભાવની લીનતાથી પર તરફનો રાગ જ તૂટી ગયો છે, તેનું જ નામ ઉત્તમ બ્રહ્મચર્ય છે. પર લક્ષે બ્રહ્મચર્યનો શુભરાગ તે તો પુણ્યબંધનું કારણ છે, તે ઉત્તમ બ્રહ્મચર્યધર્મ નથી.

પુણ્ય અને તેનાં ફળ તો નાશવાન છે અને વર્તમાનમાં પણ આકુળતા-દુઃખનાં કારણો છે, પુણ્ય રહિત આત્મસ્વભાવ ધ્રુવ છે, તેના આશ્રયે જે બ્રહ્મચર્ય પ્રગટયું તે જ પ્રશંસનીય છે, પુણ્ય પ્રશંસનીય નથી. બ્રહ્માનંદ આત્માના જ્ઞાનસ્વરૂપનો આનંદ-તેનું સેવન કરીને મુનિઓ મોક્ષ રૂપી સ્ત્રીને સાધે છે. પુણ્યવંતને તો જેટલો કાળ પુણ્ય હોય તેટલો કાળ તે સ્ત્રીના હૃદયમાં પ્રિય લાગશે. પણ ચૈતન્યના આશ્રયે જેણે બ્રહ્મચર્ય પ્રગટ કર્યું છે. તેને મોક્ષરૂપી સ્ત્રીની સદા કાળ પ્રાપ્તિ રહે છે અને ઇન્દ્ર વગેરે સર્વે ઉત્તમ જીવો પણ તેને નમસ્કાર કરે છે. માટે તે જ ભવ્ય જીવોએ આદરણીય છે. પહેલાં જ, આત્મસ્વભાવમાં સુખ છે ને સ્ત્રી આદિ કોઈ વિષયોમાં સુખ નથી એમ સાચી શ્રદ્ધા તથા સાચું જ્ઞાન કરવું તે ધર્મ છે.

અહીં ઉત્તમ બ્રહ્મચર્યધર્મનું વ્યાખ્યાન પૂરું થયું.

આ પ્રસંગે બહેનોના વાલીઓએ જુદી જુદી સંસ્થામાં જે રકમો આપવાનું જાહેર કર્યું તે નીચે પ્રમાણે છે.

*

સુરેન્દ્રનગરવાળા ભાઈશ્રી જગજીવનભાઈ ચતુરભાઈ
તરફથી તેમનાં સુપુત્રી સુશીલાબેનની બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા
નિમિત્તે આપેલ.

૧૦૦૧/ જિનમંદિરની આરસની દેરીમાં.

૨૫૧/ કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં.

૧૦૧/ જૈન અતિથિ સેવા સમિતિમાં.

૧૩૫૩/

૬૭/ શ્રી જગજીવનભાઈના મોટી દીકરી મરઘાબેન તરફ
થી જિનમંદિરમાં.

૬૭/ શ્રી જગજીવનભાઈના જમાઈ ધીરજલાલ નાથાલાલ
તરફથી જિનમંદિરમાં

૬૭/શ્રી જગજીવનભાઈની દીકરી લીલાવંતીબેન તરફથી
જિનમંદિરમાં

૬૭/ શ્રી જગજીવનભાઈના મોટાભાઈ શ્રી ફુલચંદભાઈ
ચતુરભાઈ તરફથી જિનમંદિરમાં.

૫૧/ શ્રી જગજીવનભાઈનાં સગાં સંબંધી તરફથી જિન
મંદિરમાં

૧૦૧/ શ્રી રતિલાલ લક્ષ્મીચંદ તરફથી જિનમંદિરમાં.

રાજકોટવાળા ભાઈ શ્રી ખીમચંદ જેઠાલાલ તરફથી
તેમની સુપુત્રી ભાનુબેનની બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા નિમિત્તે-

૧૦૦૧/ શ્રી જિનમંદિરની દેરીમાં.

૫૦૧/ કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં

૨૦૦૧/ જૈન વિદ્યાર્થી ગૃહમાં સોનગઢ.

૩૫૦૩/

બોરસદવાળા શ્રી કેશવલાલ મહીજીભાઈ તરફથી તેમની
સુપુત્રી પદ્માબેનની બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા નિમિત્તે-

૫૦૧/ જિનમંદિરની આરસની દેરીમાં

૧૦૧/ કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં

૬૦૨/

બરવાળાવાળા શ્રી ભાઈલાલ પુરુષોત્તમદાસ તરફથી
ભાઈ ચીમનલાલ ભાઈલાલની સુપુત્રી ઈન્દુબેનની
બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા નિમિત્તે:-

૧૦૧/ જિનમંદિરની આરસની દેરીમાં.

૧૦૧/ કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં.

૨૦૨

૧૦૧/ ઈન્દુબેનના મામા અંબાલાલ શાંતિલાલ
તરફથી કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં

ધ્રાંગધ્રાવાળા શ્રી છોટાલાલ ડામરદાસ તરફથી
તેમના સુપુત્રી ચંદ્રાબેન તથા પુષ્પાબેનની
બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા નિમિત્તે-

૩૦૧/ જિનમંદિરની દેરીમાં.

૨૫૧/ કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં

૫૫૨/

સાવરકુંડલાવાળા શ્રી જગજીવન બાઉચંદ તરફ
તેમના સુપુત્રી બેન ઉષાબેનના બ્રહ્મચર્ય
પ્રતિજ્ઞા નિમિત્તે.

૫૦૧/ જિનમંદિરની દેરીમાં

૨૫૧/ કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં

૧૦૧/ જૈન અતિથિ સેવા સમિતિમાં.

૮૫૩/

૧૦૧/ શ્રી બાઉચંદ ગોપાલજી તરફથી કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં
 નાગનેશવાળા શ્રી છોટાલાલ નારણદાસ ઝોબાળિયા તરફથી ભાઈ દિંમતલાલના સુપુત્રી બેન જસવંતીના બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા નિમિત્તે.
 ૭૫૧/ જિનમંદિરમાં.
 ૨૫૧/ કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં.
 ૧૦૧/ જૈન અતિથિ સેવા સમિતિમાં.
 ૧૦૦૧/ જૈન વિદ્યાર્થી ગૃહ-સોનગઢમાં.
 ૨૧૦૪/
 જોડીયાવાળાભાઈ શ્રી શાંતિલાલ ગિરધરલાલ તરફથી તેમના સુપુત્રી સુશીલાબેનના બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા નિમિત્તે
 ૯૫૧/ જિનમંદિરની દેરીમાં.
 ૪૫૧/ કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં.
 ૧૪૦૨/
 વઢવાણવાળા શ્રી ધરમશી હરજીવન મણીઆર તરફથી તેમનાં સુપુત્રી લલીતાબેનના બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા નિમિત્તે
 ૬૭/ શ્રી જિનમંદિરમાં
 ૪૧/ કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં.
 ૧૦૮/

સોનગઢવાળા શ્રી હીરાચંદ ત્રિભોવનદાસ તરફથી તેમનાં સુપુત્રી જસવંતીબેનના બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા નિમિત્તે હા.
 કનૈયાલાલભાઈ
 ૨૦૧/ જિનમંદિરમાં.
 ૧૦૧/ જૈન અતિથિ સેવા સમિતિમાં.
 ૫૦/ કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં.
 ૨૫/ બ્રહ્મચારી ભાઈઓના આશ્રમમાં.
 ૨૫/ વિદ્યાર્થી ગૃહ-સોનગઢ.
 ૪૦૨/
 જામનગરવાળા શ્રી રમણિકલાલ પોપટલાલ તરફથી તેમના ભત્રીજી બેન ચંદ્રપ્રભા તથા જસવંતી બેનના બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા નિમિત્તે.
 ૫૧/ જિનમંદિરમાં.
 ૨૫/ કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં.
 ૭૬/
 જમશેદપુરવાળા શ્રી શીવલાલ ત્રીભોવનદાસ તરફથી તેમનાં સુપુત્રી વસંતબેનના બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા નિમિત્તે
 ૧૦૧/ જિનમંદિરની દેરીમાં.
 ૧૦૧/
 ૧૦૧/ બેનહેમકુંવર નરભેરામ કામાણી તરફથી કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમમાં.

* * *

દિગંબર જૈન કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમના ફંડની વિગત

સોનગઢમાં શ્રી દિગંબર જૈન કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમની	૧૦૦૦/ શેઠ શ્રી કાળીદાસ રાઘવજી, સોનગઢ.
સ્થાપના સં. ૨૦૦૫ ના કારતક સુદ ૧૩ ના રોજ છ	૫૦૦/ જડાવબેન નાનાલાલ, હરકુંવરબેન બેચરલાલ,
કુમારીકા બેનોના બ્રહ્મચર્ય પ્રસંગે થઈ હતી.	શિવકુંવરબેન મોહનલાલ
સંવત ૨૦૧૨ ના ભાદરવા સુદ ૫ ને રવિવાર તા.	૨૫૧/ શેઠ શ્રી જગજીવન ચતુરભાઈ, સુરેન્દ્રનગર
૯-૯-૫૬ ના રોજ સોનગઢની ચૌદ કુમારિકા બેનોએ	૫૦/” ” હીરાચંદ ત્રીભોવન, સોનગઢ
બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી, તે પ્રસંગે શ્રી દિગંબર જૈન	૨૫૧/” ’ મુંબઈ મુમુક્ષુ મંડળ, મુંબઈ
કુમારિકા બ્રહ્મચર્યાશ્રમમાં નીચે મુજબ રકમો ભેટ આવી	૫૦૧/” ખીમચંદ જેઠાલાલ સોનગઢ
છે, તેની નોંધ:-	૨૫૧/” બાઉચંદ જાદવજી સાવરકુંડલા

૧૦૧/ શેઠ શ્રી બાઉચંદ ગોપાળજી- સાવરકુંડલા
 ૨૫૧/ શ્રી રાજકોટ મુમુક્ષુ મંડળ-રાજકોટ
 ૫૧/ શ્રી ઉમરાળા મુમુક્ષુ મંડળ-ઉમરાળા
 ૨૫/ શ્રી વસંતલાલ વૃજલાલ પારેખ-રાજકોટ
 ૧૦૧/ શ્રી જેકુંવરબેન ખુશાલચંદ કોઠારી-મુંબઈ
 ૨૫/ દોશી શાંતિલાલ ખીમચંદ-ભાવનગર
 ૧૦૧/ શ્રી રાણપુર મુમુક્ષુ મંડળ
 હા. શેઠ પ્રેમચંદ મગનલાલ-રાણપુર
 ૨૧/ મોઢી ચીમનલાલ ઠાકરશી-મુંબઈ
 ૫૧/ હીરાલાલ એસ. દોશી
 હ. બાલચંદભાઈ-અમદાવાદ
 ૨૫/ શેઠશ્રી રતિલાલ કાળીદાસ-દામનગર
 ૧૦૧/ શ્રી મનવંતલાલ શાંતિલાલની કું.
 અમદાવાદ.
 ૨૫/ દોશી જયંતિલાલ બેચરદાસ-સાવરકુંડલા
 ૨૫/ મીસ્ત્રી માવજી કાળીદાસ-સોનગઢ
 ૧૫/ ભાઈ કાન્તિલાલ હરિલાલ-મુંબઈ
 ૨૫/ છોટાલાલ મોહનલાલ કામદાર-
 અમદાવાદ
 ૫૧/ મોરારજી માધવજી હા. સવિતાબેન
 અમદાવાદ
 ૧૦૧/ સુકનરાજ હીરાચંદ-શીવગંજ
 ૫૧/ ગુલાબચંદ ઝવેરચંદ-ચોટીલા
 ૧૦૧/ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ-સુરેન્દ્રનગર
 ૫૧/ કાશીબેન પાનાચંદ-કરાંચીવાળા
 ૫૧/ શેઠશ્રી લક્ષ્મીચંદ નીમચંદ-મુળીવાળા
 ૧૦૧/ ઝવેરી મહેન્દ્રકુમારજી-મુંબઈ
 ૫૧/ જેકુંવરબેન પારેખ (પારેખ લીલાધર
 ડાહ્યાભાઈ) -રાજકોટ
 ૧૦૧/ વાઘજી ગુલાબચંદ (હ. મોહનલાલ
 વાઘજી) -મોરબી
 ૨૫/ વાડીલાલ વીરચંદ-
 ૨૫/ કાંતિલાલ દેવસીભાઈ-થાનગઢ
 ૨૫/ રબારી વશરામ જીવાભાઈ-સોનગઢ
 ૫૧/ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ હા. પાનાચંદભાઈ
 ભાઈલાલ-બરવાળા
 ૫૧/ ગુલાબચંદ માણેકચંદ ઝોબાલિયા-મુંબઈ
 ૫૧/ ઝવેરીબેન ગુલાબચંદ-મુંબઈ
 ૧૦૧/ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ-જોરાવરનગર
 ૫૧/ શ્રી અમૃતલાલ હંસરાજ-સુદામડા
 ૧૦૧/ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ હા. ચીમનલાલ હીમચંદ
 વઢવાણ
 ૫૧/ શ્રી કાગદી જટાશંકર માણેકચંદ-જેતપુર

૧૦૧/ મુમુક્ષુ મંડળ-ગોંડળ
 ૩૦/ મયાભાઈ જેસંગભાઈ-મુંબઈ
 ૧૦૧/ નાનચંદ ભગવાનજી ખારા-મુંબઈ
 ૫૧/ ભીખાલાલ મગનલાલ-દેહગામ
 ૫૧/ કામદાર પરસોતમ શીવલાલ-ભાવનગર
 ૧૦૧/ મુમુક્ષુ મંડળ-લીંબડી
 ૧૦૧/ મુમુક્ષુ મંડળ-મોરબી
 ૧૦૧/ કોઠારી ભુરાલાલ ભુદરજી-પોરબંદર
 ૧૦૧/ કુસુંબાબેન ભુરાભાઈ-પોરબંદર
 ૧૦૧/ મુમુક્ષુ મંડળ-વાંકાનેર
 ૧૦૧/ મહીલાલજી સરૈયા-મુંબઈ
 ૧૦૧/ મુમુક્ષુ મંડળ-લાઠી
 ૧૦૧/ હંસમુખલાલ ચંદુલાલ-રાજકોટ
 ૧૦૧/ બ્ર. બેન ઈન્દુમતીના મામા અંબાલાલ
 ગાંધી.
 ૨૫/ બ્ર. બેન ચંદ્રિકા ને બ્ર. બેન જસવંતીના
 સગાં હ.. ગુલાબબેન
 ૧૦૧/ તંબોલી ફુલચંદ પુરુષોત્તમ-જામનગર
 ૪૧/ મણીયાર ધરમશી હરજીવન-વઢવાણ
 ૧૦૧/ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ-વીંછીયા
 ૨૫/ શ્રી પરશુરામ પોટરી હ. દાદા-મોરબી
 ૧૦૧/ શેઠ ભગવાનલાલ છગનલાલ-
 ભાવનગર.
 ૧૦૧/ ઈન્દુબેન ચીમનલાલ-બરવાળા
 ૧૦૧/ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ-અમદાવાદ
 ૧૦૧/ શ્રી હેમકુંવરબેન નરભેરામ-જમશેદપુર
 ૧૦૧/ શ્રી કેશવલાલ મહીજીભાઈ-જલગામ
 ૪૫૧/ શાંતિલાલ ગીરધરલાલ-જોડીયા
 ૨૫૨/ છોટાલાલ ડામરદાસ-ધ્રાંગધ્રા
 ૨૫૧/ હિંમતલાલ છોટાલાલ-સોનગઢ
 ૨૧/ મોહનલાલ જીદાભાઈ-કુંડલા
 ૨૫/ સુભદ્રાબેન હ. કેશવલાલ ખીમચંદ
 ૫૧/ ચુનીલાલ હઠીસીંગ-જામનગર
 ૫૧/ છગનલાલ લઘુભાઈ-જામનગર
 ૩૧/ રાયચંદ મોતીચંદ-રાજકોટ
 ૫૧/ શ્રી રામજીભાઈ માણેકચંદ-સોનગઢ
 ૧૦૧/ દેશાઈ મોહનલાલ ત્રિકમજી,
 ૧૫/ એક ગૃહસ્થ હા. પ્રવિણભાઈ,
 ૧૧/ ચંદુલાલ કોદરલાલ, -ફતેપુર

૨૨ :

: બ્રહ્મચર્ય અંક :

૨૦૧/ કમળાબેન જગદીશચંદ્ર પારેખ-રાજકોટ
૫૧/ રતિલાલ પ્રાગજી મહેતા, -ઉમરાળા
૫૧/ છોટાલાલ રાયચંદ ખંધાર-સોનગઢ.
૨૫/ કલ્યાણભાઈ લાલભાઈ-અમદાવાદ
૨૫/ ત્રિભોવન કુલચંદ ખારા, -
૨૫/ ઝબુબેન કાંતિલાલ ઉદાણી-દામનગર
૫૧/ મંગુબેન તથા શાંતાબેન-કલોલ
૫૧/ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ- સુરત.
૧૦૧/ કુંવરજી જાદવજી-પાલેજ.
૨૫/ બહેન નિર્મળા હરિલાલ ભાયાણી-
ભાવનગર
૫૧/ હરગોવિંદદાસ દેવચંદ મોદી-સોનગઢ
૨૫/ નાથાલાલ વિઠલજી-રાજકોટ
૧૧/ નર્મદાબેન-કુંડલા
૨૫/ ગંગાબહેન મુંબઈવાળા-મુંબઈ.
૫૧/ મોદી નાગરદાસ દેવચંદ-મુંબઈ.
૫૧/ ઝીણીબેન-પોરબંદર
૫૧/ મણીલાલ વેલચંદનાબેન સમરતબેન,
૨૫/ મહાલક્ષ્મીબેન, - અમદાવાદ.
૫૧/ કેશવલાલ ગુલાબચંદ, -દેહગામ

૨૫/ લહેરચંદ ઝવેરચંદ,
૧૦૧/ રતિલાલ ન્યાલચંદ ચિતલીયા-રાજકોટ
૨૫/ ખીમચંદ વીરપાળ-સિંહણ
૧૭/ પેથરાજ કાળા, - સિંહણ
૨૧/ જયંતિલાલ માણેકચંદ રવાણી-આંકડીઆ
૧૧/ શાંતાબેન-ધ્રાંગધ્રા
૫/ એક બહેન, -ધ્રાંગધ્રા
૧૧/ મુમુક્ષુબેન, -સોનગઢ
૫૧/ નવલબેન અમૃતલાલ પારેખ, -રાજકોટ
૧૦૧/ શ્રી દિગંબર જૈન મુમુક્ષુ મંડળ, -બોટાદ
૨૫/ પોપટલાલ છગનલાલ, -પરનાળ
૧૫/ ધારશી નાનચંદ, - પરનાળ
૧૫૪/ દેશાઈ પ્રાણલાલ ભાઈચંદ, -મુંબઈ
૨૫/ જયંતિલાલ પાનાચંદ, - વ્યારા
૧૦૧/ ભાઈ નીમચંદ ઠાકરશી-ચોટીલા
૨૫/ હરીમા. ભા. વ્રજલાલ ભાવાણીના
માતૃશ્રી -લાઈ
૯૯૪૯/

શ્રાવિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમનો કાર્યક્રમ

સવારે ૫ થી ૫૫ પ્રાર્થના	૪ થી ૪૫ મંદિરજીમાં ભક્તિ
સવારે ૫૫ થી ૬૫ નિત્ય કર્મ	૫ થી ૭ ઘરકાર્ય.
સવારે ૬૫ થી ૭૫ દેવ દર્શન તથા પૂજન.	૭ થી ૭ આરતિ. (મંદિરજીમાં)
સવારે ૮ થી ૯ પૂજ્ય શ્રી સદ્ગુરુદેવનું	૭ થી ૭૫ ધર્મ ચિંતવન.
પ્રવચન શ્રવણ	૭૫ થી ૮૫ શાસ્ત્ર સ્વાધ્યાય.
સવારે ૯ થી ૧ રસોઈ વગેરે ઘરકાર્ય	૮૫ થી ૯૫ પૂજ્ય બહેનશ્રી બહેનનું વાંચન
બપોરે ૧ થી ૧૫ શાસ્ત્ર સ્વાધ્યાય.	શ્રવણ.
બપોરે ૨ થી ૨૫ આરામ	૯૫ થી ૧૦૫ ધર્મ ચર્ચા વગેરે.
૩ થી ૪ પૂજ્ય શ્રી સદ્ગુરુદેવનું પ્રવચન શ્રવણ	૧૦૫ થી ૧૦૫ પ્રાર્થના, ધર્મ ચિંતવન.
	(આ કાર્યક્રમમાં ઋતુ અનુસાર સમયમાં ફેરફાર થાય છે.)

શેઠ વછરાજી તથા શેઠાણી મનફુલાબેન સહિત બ્રહ્મચારી બેનો

જમણી બાજુએ ત્રણ બ્રહ્મચારી બેનો બેઠી છે. ડાબી બાજુએ ત્રણ બ્રહ્મચારી બેનો બેઠી છે. વચમાં નાની બાળા છે, તે શ્રી કેસરીમલજીની દીકરી છે.

ત્યાર પછીની પંક્તિમાં જમણી બાજુ (૧) શેઠ વછરાજી ગંગવાલ લાડનુવાલા, (૨) શેઠાણી મનફુલા બેન, (૩) પૂજ્ય ભગવતી બેન શાંતાબેન, (૪) પૂજ્ય ભગવતી બેન શ્રી ચંપાબેન, (૫) શેઠ કેસરીમલજીનાં ધર્મપત્ની બેન ધાપુબેન, (૬) શેઠ કેસરીમલજી, જોધપુરવાળા, જે શેઠ વછરાજીના મિત્ર છે.

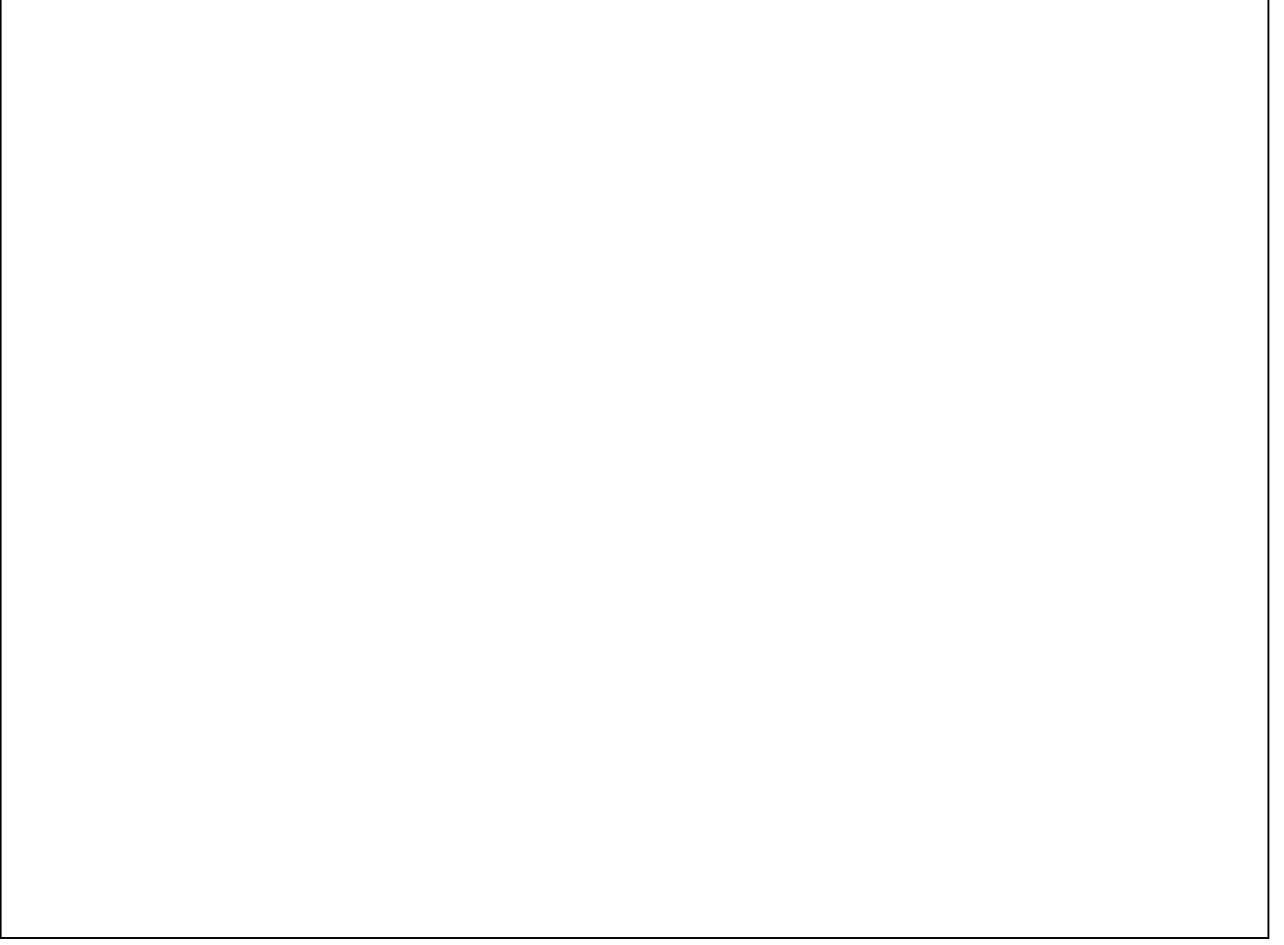
પાછળ ચૌદ બ્રહ્મચારી બેનો ઊભી છે.

શેઠ વછરાજી તથા શેઠાણી મનફુલાબેન પાંચ વરસ પહેલાં, પ્રથમ સોનગઢ આવેલાં, ત્યારે માત્ર ચાર દિવસ પૂજ્ય ગુરુદેવનો ઉપદેશ સાંભળીને પ્રભાવિત થયા. અને ત્યાર પછી શ્રી ગોગીદેવી શ્રાવિકા બ્રહ્મચર્ય આશ્રમ બંધાવવામાં આવ્યો ને તેનું ઉદ્ઘાટન સંવત ૨૦૦૮ માં કર્યું હતું.

શેઠ વછરાજીને ધર્મપ્રેમ છે, આશ્રમની બેનો તરફ લાગણી છે. તેઓ દશ લક્ષણી પર્વમાં સોનગઢ આવેલ છે. પૂજ્ય ગુરુદેવને સમ્મેદશિખરજી વગેરે તીર્થધામની યાત્રા કરવા ખાસ વિનંતી કરી રહ્યા છે, અને પોતાનાં ગામ કલકતા તથા લાડનુ પધારવા ખાસ વિનંતી કરે છે. આખા હિન્દુસ્તાનમાં બધાને પૂજ્ય ગુરુદેવની વાણીનો લાભ મળે-એમ ઈચ્છે છે.

શેઠ વછરાજી તથા તેમનાં ધર્મપત્ની મનફુલાબેન પૂજ્ય ગુરુદેવના સમાગમ અર્થે સોનગઢ અવારનવાર આવે છે.

શ્રી ગોગીદેવી દિગમ્બર જૈન શ્રાવિકા-બ્રહ્મચર્યાશ્રમ

શ્રાવિકા બ્રહ્મચર્યાશ્રમનું ઉદ્ઘાટન વીર સંવત ૨૦૦૮ ના માહ, સુદ ૫ ના રોજ થયું છે, એટલે આજે તેને ચાર વરસ પૂરા થયાં છે, ને પાંચમું વરસ ચાલે છે. આ આશ્રમ લાડનુવાળા શેઠ વછરાજીનાં ધર્મપત્ની ગોગીદેવીના સ્મરણ અર્થે બાંધવામાં આવેલ છે. આ આશ્રમમાં પૂજ્ય ભગવતી બેન શ્રી ચંપાબેન તથા પૂજ્ય ભગવતી બેન શાંતાબેન જેવા પવિત્ર આત્માઓની મંગલ છાયામાં મુખ્યપણે બાલબ્રહ્મચારિણી બેનો વગેરે રહે છે.

રાત્રે પૂજ્ય ભગવતી બેનો શાસ્ત્રવાંચન આશ્રમમાં સ્વાધ્યાય શાળાના હોલમાં અથવા બહારના ઓટલા ઉપર કરે છે. બહારગામથી મેમાનો આવ્યા હોય, ત્યારે ઘણી સંખ્યામાં બેનો વાંચનનો લાભ લ્યે છે.

પૂજ્ય ભગવતી બેનોનાં જ્ઞાન, ભક્તિ અને પવિત્રતાને લીધે આશ્રમ ઘણો દીપે છે. બહારગામથી ઘણા માણસો આશ્રમ જોવા આવે છે, ને આશ્રમની દરેક પ્રકારની પ્રવૃત્તિ જોઈને હર્ષિત થાય છે. અત્રેના શ્રી માનસ્તંભજીના પંચ કલ્યાણક પ્રસંગે ઘણા ભાઈઓ તથા બેનોએ આશ્રમની મુલાકાત લીધી હતી. કલકત્તાવાળા શેઠ તુલારામજી શેઠ ગજરાજજી, દિલ્હીવાળા શેઠ રાધકીસનજી, પંડિત જુગલકિશોરજી, પંડિત મખનલાલજી દિલ્હીવાળા, પંડિત બાબુલાલજી, ફીરોજબાદવાળા શેઠ છદામીલાલજી, મુંબઈવાળા શેઠ ચંદુલાલ કસ્તુરચંદ, રતિલાલ કસ્તુરચંદ કલકત્તાવાળા શ્રી મોહનલાલજી પાટની વગેરે ઘણા ગૃહસ્થોએ આશ્રમની મુલાકાત લીધી હતી. આશ્રમની પ્રવૃત્તિ જોઈ તેઓ ખુશ થયા હતા.